Cumartesi 19 Birincitesrin 1940

Nüfusumuzun artış miktarını bilmek, Yurdumuzun insan enerjisi bakımından ne vaziyette olduğunu bilmek demektir. İnsan enerjisi ise, dünyada mevcut enerjilerin en büyüğü ve en yükseğidir. Çünkü bütün enerjileri yaratan odur.

Türkiyenin insan enerjisi yekûnunu bize nüfus sayımı anlatacaktır.

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü

Tasviri Efkâr

MÜSTAKİL YEVMİ GAZETE

Telefon: 20520

Telg. Tasviriefkâr İstanbul

Bir hareket, bir itiyadı; bir itiyad bir seciye yi yetiştirebilir ve bir seciye de bir hayatı kazanır

Boardman

(Şerhi 2 nci sahifemizde)

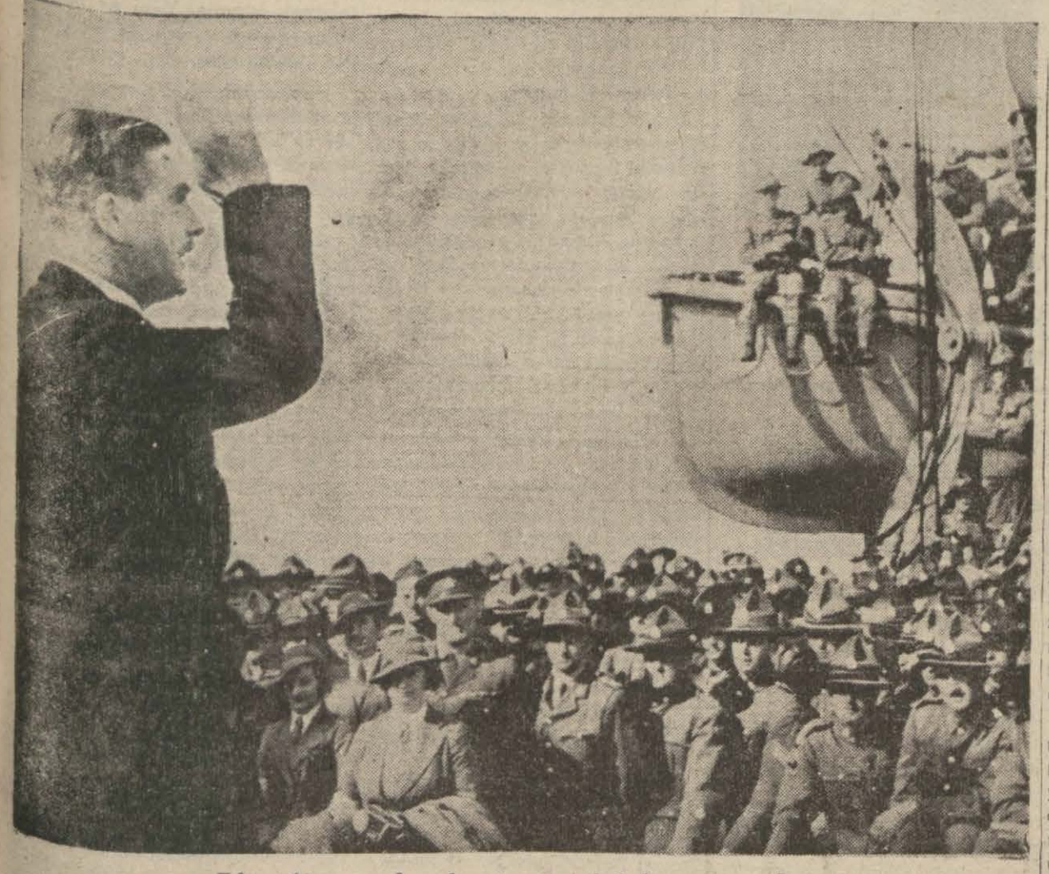

Eden, Mısıra gelen Avusturalya kıt'alarını selâmlıyor

Londraya göre
Balkan vaziyeti

Türk milleti muazzam bir kuvvettir. Boğazlar tehdit edildiği takdirde arz üzerinde hiçbir kuvvet, Türkiyenin mukavemetine mâni olamaz.

Londra, 18 (A.A.) — Times gazetesi Belgrat muhabiri Balkan matbuatında, Bulgaristanda Alman kıtaları bulunduğuna dair yapılan neşriyata Almanların tekzibinin Bulgaristanın mübhem vaziyetini aydınlattığını işaret etmektedir. Üniformalı asker yok, fakat memleket, seyyah istilâsına uğramıştır.

Almanlar, Bulgaristanın şimali garbî mıntakasında bir dinleme postası kurmuşlardır. Bu Ruman ya petrol kuyularına teveccüh edecek bombardıman tayyarelerinin geçişinden haberdar olmak üzere kurulmuş olması muhtemeldir. Başka haberler de Tuna yolile Bulgaristanla Rumanyaya Alman denizaltıları gönderildiğini bildirmektedir.

Mihver plânları

1 — Viyanadan alınan haberlere göre, Alman matbuatı, İspanyanın harbe girmesi imkânından bahsetmemek için emir almıştır.

2 — Şarkî Polonya istikametinde Alman kuvvetlerinin mü-

(Devamı sahife 3, sütun 5 de)

Sayım için bütün hazırlıklar bitti

Vali, şehir halkının sayımda ne yapması icap ettiği hakkında bir tebliğ neşretti

İSTANBUL VALİLİĞİNDEN:

20 İlkteşrin 1940 pazar günü umumî sayım yapılacaktır. Sayın halkın aşağıda yazılı hususlara dikkat etmelerini ehemmiyetle rica ederim:

1 — 19 İlkteşrin 940 cumartesi günü saat 23 e kadar bütün dükkânlar açık bulunacağından, pazar gününe ait ihtiyaçların cumartesi günü tedarik edilmesi lâzımdır.

2 — 20 İlkteşrin 940 pazar günü saat 5 den sonra sokağa çıkılması yasaktır. Herkesin bu saatten sonra ikametgâhında sayım memuruna intizar ederek memurların soracakları suallere doğru ve çabuk cevap vermeleri icap eder.

3 — Doktor, ebe ve ilâç gibi ihtiyaçlar, sayım günü kapılarınızın önünden geçecek zabıta me-

(Devamı sahife 3, sütun 2 de)

Yarınki 20 Birincitesrin pazar günü yapılacak olan umumî sayım için şehrimizde bütün hazırlıklar itmam edilmiştir. Bu münasebetle dün sabah Vali ve Belediye Reisi Doktor Lûtfi Kırdar riyasetinde son bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya bütün Kaymakamlar, Nahiye Müdürleri, sa-

(Devamı sahife 3, sütun 3 de)

Günün yazısı

Yerli malları ucuzlatmak teşebbüsü

Sümerbank Umum Müdürü Bay Bürhan Zihni, yerli malların istihsalâtını arttırmak ve fiyatlarını ucuzlatmak için tedbirler almıya karar vermiş.

Bu haberi gazetelerde büyük memnuniyetle okuduk. Çok, hem de pek çok fedakârlıklarla vücude getirmiş olduğumuz fabrikalarımızı hem sanayi, hem de iktisat noktai nazarından verimli bir hale getirmek zaten sulh zamanında da en büyük vazifemizdi. Harp zamanında ise bu iş, memleket için hayati bir ehemmiyet kesbetmiştir.

Memleketi bir an evvel sanayileştirmek için verdiğimiz çok makul kararları tatbik ederken kendimizi biraz aceleye ve hevese kaptırdığımız zaman oldu. Bu acele ve heves saikasile bazı lüzumsuz ve mevsimsiz fabrikalar yaptık, bazı çok lüzumlu fabrikaları da, yine acele yüzünden, ihtisat ve ihtiyaç kaide ve icaplarına uygun surette yapamadık. Bunun mukabil yünlü ve pamuklu mensucat fabrikaları gibi memleketin en ziyade muhtaç olduğu malâthaneleri vücude getirmekte isabet ve durbinlik gösterdiğimiz de muhakkaktır.

Vaktile İş Bankası, kendisine acele iş bulmak gayretile (İpekiş) ismi altında tamamile lüzumsuz fabrikalar yapmıştı. Bu fabrikalardan hâsıl olan neticeyi hiç tetkik etmedik. Bununla beraber, ipek fabrikalarının İş Bankasına bundan çok ziyade zarar getirmiş olduğundan kat'iyen eminiz. Bunun da, Sultanhamamındaki fabrikanın satış mağazasının önünden geçerken arasıra içeri bir nazar atfetmekle kanaat getirmiş bulunuyoruz. Filhakika camekândaki kumaşları çok zarif ve kıymetli olan bu mağazanın içinde müşteri hemen hiç görülmez. Yalnız, bir mağazadan ziyade resmi bir daireye benziyen bu binanın tertipli satış masaları etrafında, temiz ve bol giyinmiş, yine daire memuru gibi birtakım bayların rahat rahat oturup sohbete dalmış olduklarını göze çarpar. Bu, neden böyle oluyor? Çünkü bu işler, iyi düşünüp taşınmakla, ticaret kaidelerine uymakla yapılmamış, dediğimiz gibi, sırf hevesle vücude getirilmiştir. İş Bankasının şimdiki idaresinin, bu işlerin birçoğunun faydasızlığını ve bankacılıkla alâkasızlığını takdirle, onları tasfiye ettiği malûmdur. Eğer vaktile, İş Bankası böyle ipekli kumaş heveslerine kapılmayıp da evvelâ pamuk mensucatına, sonra da yün mensucatına ehemmiyet vermiş bulunsaydı, hem memlekete iktisaden çok hizmet etmiş, hem de kendi çok kazanmış olurdu.

Sümerbanka gelince, bu hususta daha çok makul hareket etti. Bakırköydeki bez fabrikasını yeniden vücude getirircesine tevsi etti, Nazillide, Kayseride pamuklu mensucat ve pamuk ipliği fab-

TASVİRİ EFKAR

(Devamı sahife 3, sütun 4 de)

Eden, Malta Valisine Kralın bir mesajını verdi

İngiliz Harbiye Nazırı Yakınşark ordularını tetkik edecek

Malta, 18 (A.A.) — Mısır seyahati esnasında, İngiliz Harbiye Nazırı Eden, pazar günü Maltayı ziyaret ederek Adanın müdafaa mevzilerini teftiş eylemiştir.

Eden, İngiliz ve Maltalı kıtaatı teftiş ettiği sırada bu kıtaatın vaziyet ve maneviyatından ve müdafaa tertibatından çok memnun kaldığını beyan etmiştir. Nazır, Kral Jorjun Valiye göndermiş olduğu şu mesajı vermiştir:

(Devamı sahife 3, sütun 1 de)

Havada Denizde
Mühim hâdiseler olmadı

Brest açıklarında bir kovalama, Londra ve Berlin üzerinde tesirsiz hava hücumları oldu

Londra, 18 (A.A.) — Amirallik Dairesile Hava Nezaretinin müşterek tebliği: Dün sabah sahil müdafaa servisimize mensup bir tayyare Alman destroyerlerinden mürekkep bir düşman filotillası görmüştür. Dört gemiden mürekkep olan düşman filotillası Brest açıklarında batıya doğru ilerlemekteydi. Görme şartları zayıftı. Civarda bulunan hafif İngiliz kuvvetleri düşmanı bularak har-

(Devamı sayfa 3, sütun 6 da)

Harp vaziyeti
Rusya harbe girerse!

Yazan:
Eski Ordu Kumandanlarından
Emekli General
Ali İhsan Sâbis

İngiltereyle mihver devletleri arasındaki harp vaziyetinde bir değişiklik yoktur. Berlin paktından ve Brenner görüşmesinden sonra siyaset ve harp vaziyetlerinde bazı kaynaşmalar olacağı şüphesizdi. Gecelerin gebe olduğu şu zamanda hâdiselere intizaren muhtemel görülen harp vaziyetlerini tetkik etmiş ve üzerinde bir çok mütalealar yürütülen Birleşik Amerikanın ahvalini ve rollerini incelemiştik; bu arada Uzakşarkta vukuu mümkün görülen harp hareketlerini de gözden geçirmiştik.

Sovyet Rusyanın bu günlerde harbe gireceğini ve şimdiki bitaraflık vaziyetini bozacağını pek zannetmemekle beraber harbe girmesi halinde ne gibi ihtimallerin varit olacağını bu yazımızda hulâsa etmeyi faideli addettik.

Evvelâ şunu söylemek lâzımdır ki Sovyet Rusyanın bugünkü vaziyetini değiştireceğine dair kat'i değil, müphem bile alâmetler yoktur. Rusya, mihver devletlerile işbirliği yapmış ve fakat harbe onlarla beraber girmemiştir.

Berlin paktının ve Brenner görüşmesinin Sovyet Rusya aleyhinde olmadığını da Ruslar kendileri söylemektedirler. Bilâkis mihver devletleri Berlin paktını yapmak-

(Devamı sayfa 3, sütun 2 de)

Birmanya yolu açıldı

Hâdise, Çin ve Amerikada büyük memnuniyet ve sevinç uyandırdı

Londra, 18 (A.A.) — Reuter bildiriyor: Birmanya yolu hakkındaki İngiliz - Japon anlaşması dün gece

(Devamı sayfa 3, sütun 4 de)

Hariciye Vekili Saracoğlu Şükrü

İngiliz Sefiri Saracoğlunu ziyaret etti

İngilterenin Sofya elçisi memleketimize geldi

Londra, 18 (A.A.) — Reuter:

Balkan vaziyeti günün meselesi olmakta devam ediyor ve her tarafta ve bilhassa Vaşingtonda büyük bir siyasi faaliyet kaydediliyor.

İngilterenin Türkiyedeki Büyük Elçisi Sir Nachbull Huguessen Ankarada Türk Hariciye Vekilile görüşmüştür. Büyük Elçinin intıbaı şudur ki Türkiye, Balkan vaziyetini vahim telâkki etmemektedir.

Sofyadaki İngiliz Elçisi Rendell İstanbula gitmiştir. Fakat İngiliz mahfillerinde söylenildiğine göre, Elçi bir memuriyeti mahsusa ile değil, ancak birkaç gün istirahat için İstanbula gitmiştir.

İtalyan tazyiki Yunanistan üzerinde devam ediyor.

İngiliz - Amerikan işbirliği için Lord Athlone ile Roosevelt arasında yeni bir görüşme daha olmuştur. Diğer taraftan Lord Lothian da bir müddet İngiliz hükûmet merkezinden uzakta kaldıktan sonra Londraya dönmektedir. Lord Lothian Londrada görüşmeler yapacaktır.

Sümerbank fabrikalarının imalâtı arttırılıyor

İktısat Vekâleti, ihtiyaçları karşılamak için lâzımgelen tedbirleri aldı

İzmirdeki Sümerbank fabrikalarında tetkikler yapan Sümerbank Umum Müdürü Bürhan Zihni Sanus dün şehrimize dönmüştür.

İktısat Vekâleti Sümerbank fabrikalarının imalâtını arttırmak için tedbirler almıştır. Bu arada Nazilli fabrikasının 15 milyon metre olan senelik imalât miktarının 20 milyon metreye çıkarılması temin edilmiştir.

Fabrikalara ilâve yapmadan ve tesisatı genişletmeden imalâtın arttırılması yolunda yürünmektedir.

Diğer taraftan Sümerbank fabrikaları bu sene pamuk ve diğer iptidaî maddeler üzerindeki ihtiyaçlarını bizzat köylüden temin etmektedir.

Meseleler

Büyükadamlar ve tarih

Yazan: **Peyami SAFA**

(2) nci sahifemizde

Almanlar Rumanyada yerleşiyorlar

Almanların kıştan evvel bir yıldırım harbinde bulunacaklarına dair emareler mevcut değil, Röyter Rumanyada 15 bin Alman askerinin mevcut olduğunu bildiriyor

Bükreş, 18 (A.A.) — Reuter: Alman ordusuna mensup askerlerin hâlen birçok stratejik noktalarda ve ezcümle petrol arazisi dahilinde ve etrafında bulunduğu sabit olmakla beraber, bu kıtalara henüz işgal ordusu ismi verilemez. Rumanyada bulunan Alman kıtalarının umumî yekûnunun on beş bini geçtiği, şimdiye kadar teeyyüd etmemiştir. Bunlar, ekseriyetle, havacılık ve nakliye eksperleri gibi teknisyenler, bütün sınıflara mensup makinistler ve hava meydanı tanzimi-

(Devamı sayfa 3, sütun 5 te)

Fransada Yahudiler statüsü

Yahudiler amme hizmetlerinden uzaklaştırılıyorlar

Vichy, 18 (A. A.) — Havas ajansı bildiriyor.

Yahudi statüsü bugün neşredilmiştir.

Kanuna göre, Yahudi ırkına mensup üç batın ana, babadan gelen veyahut, eğer Yahudi ile evli ise yalnız iki batın Yahudi ana babadan gelen her şahıs Yahudidir.

(Devamı sayfa 3, sütun 7 de)

Rus - Alman münasebatı

İki memleket muamelâtında değişiklik olmadığı söyleniyor

Berlin, 18 (A.A.) — D.N.B. bildiriyor: Alman Hariciye Nezaretinin sözcüsü, yabancı basın mümessillerile yaptığı görüşmede, Alman - Sovyet münasebetleri hakkında Alman ba

(Devamı sayfa 3, sütun 7 de)

Türk kadını seferber!

Karilerimizin bu mutlu vazifeye hararetle koşacaklarından şüphe etmiyoruz

Dünyanın bu buhranlı günlerinde yurdumuzun bekçiliğini yapan kahraman askerlerimize kışlık hediyeler gönderilmesi için Türkiyenin her tarafında büyük bir faaliyet başlamış bulunmaktadır. Bütün Türk kadınları bu vatan hizmetine dört elle sarılmışlar, kış bastırmadan askerlerimize hediyelerini yetiştirmek için faaliyete geçmişlerdir.

Halkevleri hediyeleri kabul etmek ve bir an evvel yerine yetiştirmek için hazırlıklarını ilerletmiştir. Alâkadarlarla yaptığımız temaslarda anladığımıza göre, bütün Türk kadınlarının fanilâ, çorap ve eldiven örmek için belki de dahilde kâfi malzeme bulamıyacakları düşünüldüğünden, kullanılmış hediyeler de kabul edilmesi kararlaşmıştır. Meselâ fazla fanilâsı, eldiveni veya çorabı olanlar, bunlardan birer tanesini hediye olarak gönderebileceklerdir. Kadınlarımızın yüksek yurt sevgisi her tarafta tabiî bir sevinçle karşılanmıştır.

Dün kendisile görüştüğümüz Erzurum Meb'usu Bayan Nakiye Elgün, bu hususta demiştir ki:

«— Tük kadınını böyle bir vatan hizmeti için teşvike dahi hacet yoktur. Türk kadınları böyle hizmetlere her zaman âmâde ve müheyyadır. Kışın sıcak salonlarda, sobalı odalarda otururken, herhangi bir Türk kadınının donduracu soğukta, kar, yağmur altında yurdunu bekliyen kahraman Mehmetçiğini düşünmiyeceğini sanmak, Türk kadınını tanımamak demektir.»

Beyoğlu Akşam Kız Sanat Mektebi Müdiresi Bayan Refia Berk de şunları söylemiştir:

(Devamı sayfa 3, sütun 2 de)

Hudutta bekliyen Mehmetciğe kış hediyesi

Türk ordusunun şanlı ve kahraman mümessili Mehmetcik

İsmet İnönü Çin millî bayramını tebrik etti

Ankara, 18 (A.A.) — 10 teşrinievvel millî Çin hükûmetinin bayramı münasebetile Reisicümhurumuzla millî Çin hükûmeti reisi Linsen arasında tebrik ve teşekkür telgrafları teati olunmuştur.

Riccardi Romaya döndü

Berlin, 18 (A.A.) — Birkaç gün Funk'un misafiri olarak Berlinde bulunan İtalyan Harici Ticaret Nazırı Riccardi, bu sabah Romaya dönmek üzere Alman hükûmet merkezini terketmiştir.

Beşiktaş klübünün ikiye ayrılacağı doğru değil

Dünkü akşam gazetelerinden birinde Beşiktaş klübünden, takıma yeni oyuncuların alınması üzerine bazı eski oyuncuların ayrıldıklarını ve Nuri Çapanın yeniden kuracağı diğer bir klübe intisap edecekleri yazılıyordu.

Dün bu haberi okuduktan sonra, Nuri Çapayı bulduk ve görüştük.

Beşiktaş klübünde büyük hizmetl sebketmiş olan mumaileyhin bize böyle bir şeyden haberi bile olmadığını, esasen işlerile fazla meşgul olduğu için klüp mesailile pek te yakından alâkadar bulunmadığını ve bir gazetenin verdiği bir habere kendi isminin de böyle inanılmaz bir şekilde karıştırılmış olmasına hayret etmekten başka elinden bir şey gelmediğini söylemiş ve bu hususun katiyetle tekzip edilmesinden memnun olacağını da ilâve etmiştir.

Meseleler

Büyük adamlar ve tarih

Yazan: Peyami SAFA

Yüz yetmiş sekiz yaşına basmış bir fikre göre cemiyet, fertler arasında bir ortaklık mukavelesinden doğar. Bu iddianın şampiyonu Rousseau, 1762 de «içtimaî mukavele» sini yazdığı zaman, fertleri müstakil varlıklar gibi alıyor, bunların cemiyeti nasıl inşa ettiklerini araştırıyordu. Bu gözle bakılınca, insanlığın tarihi, meşhur tarifile, büyük adamların tarihi gibi görünür: Günlerden bir gün, İskender adında bir adam, canı istemiş, Yunanın, Mısırın, Babilin üstüne yürüyüvermiştir; Luther adında bir adam, aklına esmiş, protestanlığı icat edivermiştir. Büyük Petro olmasaydı Rus inkılâbı, Bismarck olmasaydı Alman birliği olmıyacaktı. Fertçi gözile bakılınca, tarih yapan büyük adamlar, çok defa kahraman unvanının tevazuuna sığınmış birer Tanrıdırlar: Hâdiseleri yaratırlar ve diledikleri istikamete sürerler. Tarih onların eseridir.

On dokuzuncu asır bu iddiayı çok kaba buldu. Evvelâ, bir evvelki asırda vücudünden eser olmıyan yeni bir ilmin, sosyolojinin gururile bu görüşü istihfaf ediyordu. Cemiyet, fertlerin riyazî bir yekûnundan ve mihaniki bir mecmuundan ibaret değildi: ferdin doğumundan evvel ve ölümünden sonra var olan, tesirlerinin damgasını ona dışarıdan basan müstakil ve orijinal bir bünyeye sahipti. Âdetleri, görenekleri, an'aneleri, müesseseleri, kanunları vardı. Sonra on dokuzuncu asır, tarihî vâkıalar arasındaki sebebiyet zincirini muayeneden geçirerek yeni bir telâkki inşa eden modern tarihçi gururile on sekizinci asrın meşhur telâkkisini hırpalıyordu: Tarihî bir hâdise tahlil edilince, bir adama ait gibi görünen eserin, belki ikinci derecede, fakat kemmiyet itibarile çok dolgun bir insan kalabalığına ait olduğu meydana çıkacaktı. Bütün bu fetihlerin, inkılâpların, keşiflerin, icatların tarihte biribirine bağlanmış sebeplerinin silsileli bir nizamı vardı. Bu sebebiyet zinciri, fertçilere Tanrı gibi görünen kahramanların iradelerini bağlamış, köle gibi peşinden sürüklüyordu. Büyük adam, arkasından iten tarihî cereyanın hizmetinde, cemiyetin gizli ve dağınık iştiyaklarını toplamıya, şuurlandırmıya ve gerçekleştirmiye memur, âmir değil memur, fakat böyle bir sosyal hamleyi temsile en lâyık fertti. Tarihi yapan büyük adamlar değil, büyük adamları yapan tarihti. Eğer Luther, Petro, Bismarck dünyaya gelmeseydiler, onların işini başkaları da yapacak ve fark yalnız bir isim değişmesinden ibaret kalacaktı. On sekizinci asırda bir adam bu hakikati sezer gibi olmuştu. Bu adam, Montesquieu: «Eğer, diyordu, Pompe ve Sezar, Katon gibi düşünseydiler, başkaları Pompe ve Sezar gibi düşünecekti.» Fakat perakende bir seziş halinde kalan bu anlayış, o tarihte vücudünden eser olmıyan sosyolojiden fetva almadığı için, peşinden tam yüz elli sene insanlığı müthiş bir dalâlete sürüklıyen ters görüşü yıkacak ilmî haysiyetten mahrumdu. Bugün hâlâ on sekizinci asrın fertçi görüşile on dokuzuncunun cemiyetçi görüşü arasındaki münakaşanın devamına, hattâ artık münakaşa da değil, harp halinde devamına şahit oluyoruz.

İkisi arasında hakem olmak rolü yirminci asra düşüyor.

Büyük adam ne Tanrı, ne kukladır.

Büyük adam, iradesinin yelkenlerini şişiren tarih rüzgârlarile içi dolu, fakat dümen elinde, fakat gemisini yeni ufuklara doğru koşturan adamdır.

Büyük adam, kendinden evvelki tarihin eseri, kendinden sonraki tarihin müessiridir.

Büyük adam, tarihin dalgalarına intibak yolile onları yenen ve aşan bir hamlenin sahibidir: Bütün iradeyi kaptana veren on sekizinci asır, dalgayı, bütün iradeyi dalgaya veren on dokuzuncu asır, kaptanı inkâr etmiş oluyordu.

Büyük adam, tarihin anaforunda işbaşına gelen ve altındaki cemiyet denizinin bir kısım cereyanlarından kuvvet alarak öteki cereyanlarına hükmeden dinamik-sosyal iradeyi temsil eder. Atatürk, Ziya Gökalp'in tasnifile, üç tarihi cereyanın anaforunda işbaşına geldi. Atatürk, bu üç cereyandan garpçılığa ve milliyetçiliğe tutunarak üçüncüsüne karşı muzaffer oldu. Samsuna ilk çıktığı gün, belki de, günün birinde Cümhurreisi olacağını, hilâfeti kaldıracağını, medreseleri ve şer'i mahkemeleri lâğvedeceğini, şapka giydireceğini, lâtin harfini kabul ettireceğini bugünkü vuzuhile hatırından geçirmiyordu. Tek hedefi millî birliği kurmak ve istilâyı kovmaktı. Buna muvaffak olup da tarihin rüzgârlarına istikamet tayin edebileceği bir irtifaa çıktıktan sonra, İnönü gibi enginleri gören bir zekâ ve irade arkadaşına da kavuşunca, arkasından iten cereyanların ustalıklı bir kombinezonile gemisini an'anelerin dalgaları üstüne sürdü. Burada maharet cesaretten daha az değildi. Tarihte, kudreti ne nisbette olursa olsun, hiçbir fert, büyük tarihi cereyanlarla yıldızı barışmadan, cemiyetin toplu rızası kendisine tam zahir olmadan bir milletin başında rol alamaz. Atatürk veya İnönü çapında her büyük adam, her şef bir tarih mahsulüdür.

Bir yumruktan bir rejim doğduğuna inananlar, eğer tarihî kaderi inkâr etmek isterlerse bu yumruğu dolduran müthiş kudretin nereden geldiğini izah edemezler. İnsan ruhuna ait bütün kudretlerin ana kaynağı cemiyettir. Fakat büyük adam, cemiyet metafizikcilerinin zannettikleri gibi, o kaynaktan fışkıran cereyanların şuursuz ve mutlak esiri değildir. Böyle bir görüş, büyük adama, insanlar arasındaki şahsiyetler silsilesinde en aşağı mertebeyi lâyık görmek olur.

Büyük adam, işte bir mütearife, büyük şahsiyettir: Cemiyetten doğar, buna hiç şüphe yok, fakat yeni bir cemiyet yaratır.

PEYAMİ SAFA

Küçükçekmece yolunda acı bir tren kazası oldu

Evvelki akşam Küçükçekmece tren yolunda feci bir kaza olmuş, bir şef dö tren lokomotif tekerleklerinin altına düşerek parçalanmıştır.

92 numaralı yük kataı Büyükçekmece Taşocaklarından yüklediği taşı Küçükçekmeceye getirirken şef dö tren Ömer Şensoy lokomotif kapısından düşmüş ve tekerleklerin altına girmiştir. Bu suretle belinden iki parça olan Ömer, tren durduktan sonra çıkarılmıştır. Yapılan tahkikatta, son günlerde rahatsız olan Ömerin lokomotiften düşmesi bir baş dönmesinin eseri olduğu anlaşılmıştır. Bundan dolayı Avrupa trenleri dün gece iki saat Küçükçekmecede kalmışlardır.

Küçük Haberler

Maarifte :

★ *FAKİR TALEBEYE YARDIM* — Fakir Üniversite talebelerine yapılacak yardımlar etrafında alâkadarlar tetkiklerine devam etmektedirler. Üç senedenbert Üniversitede tatbik edilmekte olan Burs talimatnamesinde hiçbir değişiklik yapılmamıştır. Talimatname bu sene de aynen tatbik edilecektir.

İktısat haberleri:

★ *BİRLİKLERDE ISLAHAT* — İthalât ve İhracat Birliklerinde yapılacak ıslahat hakkında Ticaret Vekâletile temaslarda bulunmak üzere Ankaraya gitmiş olan Birlikler Umumî Kâtibi Salih ile Zahire Birliği Reisi Nuri, bugün şehrimize döneceklerdir.

Nuri, Zahire Birliği Reisliğinden çekilmiştir. Yalnız Toprak Ofisi Müdürlüğü vazifesine devam edecektir. Birlikler teşkilâtında yapılacak değişiklikler için bir proje hazırlanmıştır.

★ *İTALYADAN MAL GELDİ*— İtalyadan kâğıt, cam eşya, makine aksamı ve diğer maddeler trenle gelmekte devam etmektedir. Bir müddet evvel memleketimize 3 milyon lira borçlu olan İtalya, şimdi 78 bin lira alacaklı vaziyete girmiştir.

Adliyede :

★ *ŞOFÖR FEDAİ BİR YOLCUYU FEDA ETTİ* — Bir kaç gün evvel Beyoğlunda Fedai adında bir şoför, Şemsettin adında birisine çarpmış, yaralanan Şemsettin Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştı.

Yaralı dün hastanede ölmüş, cesedi adliye doktoru Salih Haşim tarafından morga kaldırılmıştır. Şoför Fedai hakkında ölüme sebebiyetten tahkikata girişilmiştir.

★ *ESNAFI DOLANDIRMIŞ* — Bir zamanlar Esnaf cemiyetlerinde kâtiplik yapan Bulgaristanlı Muhsin adında bir genç, işinden çıktıktan sonra muhtelif semtlerdeki esnafları dolaşmıya ve kendilerinden cüzdan sormıya başlamıştır.

Muhsin, böylece cüzdanı olmıyanlardan çıkarmak üzere bir hayli para almış, nihayet dün ele geçirilerek yakalanmıştır. Dolandırıcı Birinci Sulh Ceza hâkimi tarafından tevkif olunmuştur.

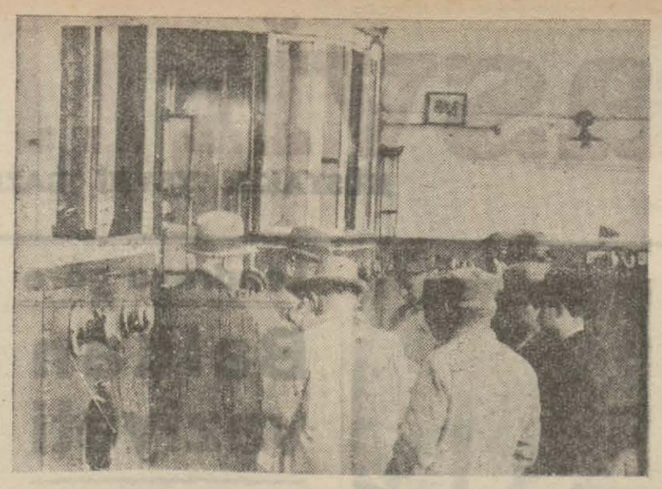

Depoda müdür muavini Celâleddin gazetecilere iz hat veriyor

Tramvay arabalarındaki izdihamın sebepleri

Dün bu hususta gazetecilere etraflı malûmat verildi

Birkaç gündenberi bütün gazeteler tramvay seferlerinin intizamsızlığından ve ârızalarından bahsetmekte ve bu hususta halkın şikâyetleri de yazılmaktaydı. Bu intizamsızlıkların, ârızaların sebeplerini ve şikâyetlere delillerile cevap vermek ve halkı tenvir etmek üzere İstanbul Tramvay, Elektrik ve Tünel İdaresi, dün sabah saat 10 da İstanbul gazetecilerini idare merkezine davet etmiş ve bizzat umum müdür muavini Celâlettin Germiyanoğlu vaziyeti izah etmiştir. Bundan sonra gazeteciler idarenin Şişli deposuna götürülmüş ve orada tramvay arabalarının vaziyeti, tâmire olan ihtiyaçları, yedek malzeme bulunmadığı hakkında izahat verilmiş ve depolarda, tramvay arabalarının nasıl tamir gördükleri ve nasıl dezenfekte edildikleri gösterilmiştir. Umum müdür muavininin verdiği izahata göre, şirket zamanında seferе 185 araba tahsis edilmekte ve yevmiye 170 ilâ 175 bin yolcu taşınmaktaymış. Halbuki bugün ancak yevmiye 156 araba sefere çıkarılmakta, buna mukabil de yolcu miktarı 270 bine ulaşmış bulunmaktadır.

Şu hesaba göre tramvay arabası adedi azalmış ve buna mukabil yolcu adedi artmıştır. Hiç şüphe yok ki bu vaziyet karşısında izdihamın mevcut olması pek bedihidir. Ayni zamanda tramvay şebekesi bundan 30, 35 sene evvelki ihtiyaca göre yapılmıştır. Şebekenin darlığı da bugünkü vaziyeti doğurmaktadır. Arabalara yedek parça bulunmadığı için bir çok arabalar seferden hariç kalmaktadırlar. Tekerleklere konulan çelik bandajlar hemen hemen hiç yok gibi bir şeydir. Şimdi bu bandajın Karabük fabrikasından getirilmesi temin edilecekktir.

Tramvay arabalarının temizliğine son derece dikkat edilmektedir. Kâğıt yığınları olmaması için bütün arabalara birer tahta kutu konmaktadır.

Kapalı araba adedi de çoğalmaktadır. Şimdi yeniden 8 kapalı araba daha yapılmaktadır. Bunların adedi evvelkilerle beraber 18 olacaktır. Talebelere paso verilmediği hakkında yapılan neşriyat ta yanlıştır. Ayın 16 sından itibaren bugüne kadar on bini mütecaviz paso verilmiştir Daha da verilmiye devam edilecektir. Gümüş liraların idare tarafından kabul edilmediği doğrudur. Çünkü bu paraların kalplarına tesadüf edildiği için bu 100 kuruşluklar alınmamaktadır.

Sabahları talebeleri taşımak için talebe arabaları çıkarmak şimdilik imkânsız görülmektedir Yalnız Sirkeci-Bebek ve Beşiktaş-Fatih arasında sabahları saat yediden itibaren bir ara seferi yapılacaktır. Tramvay biletlerinde kesirlerin kaldırılması için tetkikat yapılmaktadır.

Diyarbakırda ihtikârla mücadele

Diyarbakır, 18 (A.A.) — Diyarbakırda bazı eşya fiyatlarında görülen yükseklik üzerine takibata başlanması ve hergün valinin reisliğinde toplanan Murakabe Komisyonunun gıda maddelerine ve sebzelere fiyat koyarak ilân etmesi üzerine fiyatlar itidal haddine inmiştir. Bu arada şeker ve benzin ihtikârında bulunan iki tüccar mahkemeye verilmiş, beş yüz lira ve iki sene nefye mahkûm edilmişlerdir.

Dün Rumanyadan 250 yolcu geldi

İngiliz tebaası ve Musevi mültecileri Rumanyayı terk etmekte devam etmektedirler. Dün şehrimize kalabalık kafileler halinde İngiliz ve Museviler gelmiştir. Bu arada İngiliz gazetecile.i de vardır.

Dün bono sahtekârlığı davasına devam edildi

İkinci Ağırceza mahkemesinde muhakemesi yapılan mübadil bonosu sahtekârlığının bir diğer safhasına da dün Sekizinci Asliye Ceza mahkemesinde bakılmıştır.

Bunda İstanbul Üçüncü Noteri Hüsamettin ile başkâtibi Kemal, vazifelerini ihmalden suçludurlar. İddia olunduğuna göre, bono sahtekârlarından Nihat ve arkadaşları iki sahte bonoyu Hasan Galip ve Mitat adlarında iki kişinin fotoğrafları yerine, şebekelerî efradından Ali Fuadın resmini noterlikte yapıştırmışlardır. Böylece noter ve kâtibi, bu zatları görmeden resimlerini yapıştırmak suçundan mahkemeye verilmişlerdir.

Noter Hüsamettin mahkemeye gelmemişti. Başkâtip Kemal inkâr etmiş, şahit olarak dinlenilen mevkuf Nihat ise, itiraf ederek, Ali Fuadın kendisine nüfus kâğıdı için vermiş olduğu resimlerden iki tanesini Hasan Galip ve Mitatın bonolarına noterlikte yapıştırmış olduğunu söylemiştir.

Bundan sonra noter Hüsamettinin çağırılması için duruşma başka bir güne bırakılmıştır.

Türk-Yugoslav afyon bürosu delegeliği

Dün Ankaradan şehrimize gelen bir habere göre, Ticaret Vekâleti Dış Ticaret Dairesi Reisi Servet Berkinin Türk-Yugoslav afyon bürosu delegeliğine tayini kararlaşmıştır. Yerine kimin tayin edileceği henüz belli değildir.

Askerî Liseler şampiyonası

Askeri Liseler arasındaki atletizm şampiyonasının son müsabakaları bu sabah Fenerbahçe stadında yapılacak ve böylece şampiyon olacak mektep belli olacaktır.

Fenerbahçe idare heyeti

Fenerbahçe idare heyetinin istifası üzerine yeni idare heyetini seçmek maksadile Fenerbahçe umumî heyeti bugün öğleden sonra klüp binasında bir içtima aktedecektir. İçtimaın hararetli geçeceği anlaşılmaktadır.

Türkçe - Fransızca dersler

Beyoğlu Halkevinden:

Evimizde Türkçe - Fransızca tercüme usulü dersi bu sene muharrir İzzet Melih Devrim tarafından verilecektir. Kayıtlar başlamıştır. Arzu edenlerin acele müracaatlarını rica ederiz.

VEFAT

Merhum doktor Feyzi Paşanın kızı ve sabık İstanbul jandarma kumandanı merhum Miralay Haydar beyin zevcesi Bayan MELEK, kısa bir zaman içinde müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak çarşamba günü gecesi gözlerini hayata yummuştur. Cenazesi 19 Birincitesrin 940 cumartesi günü saat 11 de Sıraservilerdeki Alman hastanesinden kaldırılarak Beşiktaş, Hayrettin iskelesi tarikile Üsküdara naklolunacak ve Yeniçamide namazı kılınarak Karacaahmetteki aile kabristanına defnedilecektir.

İstanbulun hayırseven halkına

Topkapı Fakirlere Yardım Yurdundan:

İstanbulun en çok yoksulu olan bir köşesindeki yetim çocukları sevindirmiye çalışmakta olan Topkapı Fakirlere Yardım Yurdu, Cümhuriyet bayramında mutad tevziini, en büyük günün şerefine uygun bir şekilde yapabilmek için hayırseven halkı yardıma davet eder.

GÖRÜŞLER ve DÜŞÜNÜŞLER

Ev ihtikârı

Ankarada bir apartıman sahibi ev ihtikârı yapmıya kalkmış ve geçen sene 28 liraya kiraladığı bir daireyi bu sene 30 liraya kiralamak istemiş. Yâni ay başına ikişer liradan senede 24 lira fazla para kazanmıya heves etmiş.

Bu hareket, Milli Korunma Kanununa muhalif olduğu için tamakâr ev sahibi mahkemeye sevkolunarak muhakeme edilmiş, suçu sabit olduğu için 336 lira ağır para cezasına mahkûm olmuş.

Dünkü gazetelerin birinde okuduğum bu haber karşısında evvelâ meşhur ata sözümüzü hatırladım: Az tama, çok ziyan getirir.

Sonra bu kıymetli ata sözünü derin derin düşündüm.

Tama, hakkınız olmıyan bir şeye göz dikerek onu ele geçirmiye uğraşmaktır. Hakkı olmıyan bir şeye göz dikerek ele geçirmek istiyenlerin çoğu, muratlarına kolay kolay ereceklerini ve mutlaka kazanacaklarını tahmin ederler.

Fakat hakları olmıyan bir şeye tama edenler daima kaybederler ve Dimyata pirince giderlerken mutlaka evdeki bulgurdan da olurlar.

Meselâ, şu Ankara haberinde bahis mevzuu olan apartıman sahibi de en nihayet iki liraya tama etmişti. Fakat bu iki liraya tama etmiye hakkı yoktu. Memleket kanunları, onu bu iki liraya göz dikmekten menediyordu. Fakat bu ev sahibi, kanunun gözünden kaçabileceğini sandı ve ona göre hareket etti.

Netice gayet fecidi. Çünkü bir senede yirmi dört lira fazla kazanmayı umduğu halde üç yüz şu kadar lira kaybetti ve üstelik ağır bir mahkûmiyete uğradı.

Bu adam, kanunun icapları dairesinde hareket etmiş olsaydı, alacağı meşru kiradan istifade eder ve mahkûm olmaktan kurtulurdu.

Fakat nâhak yere iki liraya tama etmek yüzünden apartımanın tam bir senelik kirasından mahrum oldu!

Kendi meşru hakkını tatlı tatlı tahsil edip güle güle yemek mümkün iken, küçük bir tamakârlık yüzünden kendini bu kadar büyük bir zarara sokmak revâ mı?

Demek ki bu hâdise, yalnız az tamaın getireceği büyük ziyanın örneği olmakla kalmıyor, memleket kanunlarına karşı lâübalilik göstermenin, kanun icaplarına dürüst ve samimî bir zihniyetle itaat etmemenin, kanun icaplarına karşı göz yumarak şahsî istifade için kaçamak yolları aramanın, şu veya bu şekilde kanunu istihfaf etmenin nelere yol açacağını tebarüz ettiren bir örnektir de.

Bu örneklerden ibret almak gerektir.

SÜHA SAKIP

Amerika halkının yüzde biri mihvercilerin kazanacağı kanaatinde

Vaşington, 18 (A.A.) — U. S. A. News gazetesi Amerikan efkârumumiyesine müracaat ederek ordu ve donanma mensuplarına, Vaşingtondaki Amerikan ve yabancı diplomatlara şu suali sormuştur: «Harbi kim kazanacak?»

Aldığı cevaplarda ordu subaylarının yüzde 60 ı, subayların yüzde 68 i, Amerikan diplomatlarının yüzde 70 i ve yabancı diplomatların yüzde 80 ni İngilterenin galip geleceği kanaatini izhar etmişlerdir.

Bazıları kat'î cevap vermekten imtina etmişlerse de, mihver devletlerinin kazanacağına inananların sayısı dedi yüzde biri geçmemiştir.

Vecizelerin Şerhi

Bir hareket, bir itiyadı; bir itiyad bir seciyeyi yetiştirebilir ve ve bir seciye de bir hayatı kazandır.

Boardman

İyi itiyatlar, iyi hareketlerin neticesi olarak hasıl olur. Kendini iyi şeylere alıştırmak ve bu alışkanlığı benimsemek insanın iyilikten ayrılmamasını temin eder. İyi itiyatlar sahibi olmak insanın sağlam bir seciye sahibi olmasını temin eder. İnsanı daima iyiliğe sevkeden, daima iyilik yolunda yürüten bir seciyeye sahip olmak, hayat için en büyük mesnettir. Bu kadar kuvvetli bir seciyenin büyük ve zengin bir hayat yaratması kadar tabii bir şey yoktur. Böyle bir seciye yalnız bir hayat kazanmakla da kalmaz, belki bir hayata en şerefli kıymeti de verir, belki ona unutulmaz bir tarih bahşeder.

İhtikâra mâni olmak için fatura kontrolü şiddetlenecek

Ticaret Vekâleti ihtikâra mâni olunması için fatura kontrolünün şiddetlendirilmesini bütün alâkadarlara bildirmiştir.

Fiyat Murakabe Komisyonları her tarafta sıkı kontroller yaptıracaklardır. Bir malının faturasını gösteremiyen dükkâncı derhal müddeiumumiliğe verilecektir.

ASKERLİK

Kadıköy Askerlik Şubesinden:

1 ikinciteşrin 940 da Yedek Subay okuluna sevkedilecek olan yüksek ehliyetnamelilerin, muamelelerini yaptırmak üzere 25/10/940 cuma ve en geç 31/10/940 perşembe günü şubeye müracaatları, aksi halde haklarında kanuni takibat yapılacağı tebligat yerine geçmek üzere ilân olunur.

Dikkateşayan ceraim istatistiği

Dün sabah ve öğleden sonra Birinci Ağırceza mahkemesinde sırayla 11 sahtekârlık davasına bakılmıştır. Yapılan bir istatistiğe göre, Birinci Ağırceza mahkemesinde görülen muhakemelerin yüzde 70 ini sahtekârlık, yüzde 27 sini de kızlık bozma ve ırza geçme vakaları teşkil etmektedir.

Edebî Roman — *Tefrika : 33*

Rüya Gibi

Yazan: M. B. S.

Üstüne düşmemeğe karar verdim. Yerime oturdum ve hemen bahsi değiştirdim.

Fakat o benim sözümü birdenbire kesti:

— Sizden korkuyorum, dedi.

Ve hemen izah etti:

— Sizden değil, tesadüflerden korkuyorum. Bakınız nasıl, niçin... Ona da beni tanıştıran bir tesadüftü: Küçük bir otomobil kazası. Fakat kabahat onda değildi, asla... Ben sola doğru yanlış bir hareket yapmıştım. Keşke o gün çiğnenseydim... Ondan sonraki hayatım çiğnenmekten beter oldu. Siz... Sizi tanıyışım da bir tesadüf değil mi? Talihsiz insanlar için tesadüf zalimdir. Size ahmaktan da korkuyorum. Daha şimdiden siz benim nefes almam için şart oldunuz. Dün gelmediniz ya, fena bir gün geçirdim. Sizi görmek bana o kadar kuvvet ve teselli veriyor. Beni İsviçrede bırakıp Parise gideceksiniz. İşte o zaman yalnız kalmaktan korkuyorum. Nasıl olsa biribirimizden ayrılacak değil miyiz? Bari bu felâket şimdiden olsun. Belki bir his var ki ergeç sizden mutlaka ayrılacağım. Siz beni bırakacaksınız. Benimle bu kadar meşgul olmanıza bile hayret ediyorum. Bana öyle geliyor ki, sizin derin bir kederiniz var. Yalnız benden değil, herkesten gizlediğiniz derin bir keder... Benimle oyalanıyorsunuz. Fakat sizi bu kadar bile meşgul edişime şaşıyorum. Hasta, fakir, mânasız bir kadınım. Benim gibi bu dünyada çok var. Niçin, yarabbi, her gününüzün birkaç saatini bana tahsis ediyorsunuz? Üstelik beni yanınıza alıp uzaklara götürmek istiyorsunuz? Size çirkin bir şüphem olduğunu söyliyebilir miyim? Müsaade eder misiniz? Gücenmez misiniz?

Hayretle yüzüne baktım:

— Söyleyiniz! dedim.

Tekrarladı:

— Gücenmez misiniz?

— Hayır, dedim, katiyen...

Biraz tereddüt ettikten sonra:

— Bana öyle geliyor ki, dedi, siz meyus bir aşk içindesiniz. Başka ne olabilir? diye düşündüm. Zira sizin büyük bir kederiniz var. Buna eminim. Ne olabilir bu keder? Hasta değilsiniz. Vücudünüz sağlam, besbelli. Sefalet içinde değilsiniz. Bu keder ruhunuza ait olacak. Aşktan başka bir ruh dramı var mıdır? Meyus bir aşktan başka... Yanılıyor muyum? Rica ederim, çabuk söyleyiniz. Heyecandan kalbim çarpıyor. Budalaca bir anlayışla sizi üzmekten veya güldürmekten korkuyorum.

Durdu ve dikkatle yüzüme baktı. Onun bu tecessüsünden istifade etmek istedim ve müphem cevap verdim :

— Hem yanılıyorsunuz, hem de yanılmıyorsunuz.

— Anlatınız, anlatınız.

— Şimdi değil.

— Ne zaman?

— Yolda. Vapurda. Dört günümüzü nasıl geçireceğiz? Kalbe ait bir sohbet içinde Akdenizle çerçevelenmiş bir güverte, ne güzel, ne müsait bir dekor...

Önüne bakarak tekrarladı:

— Hem yanılıyorum, hem yanılmıyorum, ne demek bu?

Gözlerini bana kaldırdı:

— Çok merak ediyorum, dedi.

— Hüviyet cüzdanınızı veriniz! dedim.

Birdenbire ümit etmediğim bir hayret içinde:

— Ciddî mi söylüyorsunuz? diye sordu.

— Bu odanın içinde konuştuğumuz şeylerin hepsi lâtife mi?

— Bir türlü inanamıyorum. Garip bir sergüzeşt bu. Bir gece sokakta öksürüğüm tutuyor, yanıma bir adam yaklaşıyor, beni evime getiriyor, kimsesiz ruhumun üstüne bol bir şefkat yağdırıyor, benden hiçbir şey beklemeden günlerini bana tahsis ediyor, hem bu meşhur bir doktor, beni tedavi ediyor, üstelik uzun seyahatlere çıkmayı teklif ediyor. Hem de bütün hayatımı bildiği halde, benim bir hiç, bir zavallı, kalbini bile bir hayale kaptırmış bir esir olduğumu bildiği halde... Nasıl inanayım? Söyleyiniz. Söyleyiniz bana: Neyim ben? Sizin bu alâkanıza neyimle, hangi kıymetimle lâyıkım? Nasıl kabul edebilirim? Niçin?

— Beni memnun etmek için.

— Hay hay... Oh... Sizi niçin memnun ediyorum? Benimle beraber olmak sizin için neden bir... Saadet? Saadet kelimesi fazla... Niçin... Oh... Anlıyorsunuz.

(Devamı var)

SİYASİ VAZİYET

İkinci kış harbi

Almanyanın ikinci bir kış harbine hazırlanmakta olduğu Berlinden bildirilmektedir. Almanlar yeni kış harbinin geçen kışa nazaran daha hafif olacağını tahmin ediyorlar. Geçen kış Avusturyada, birçok senelerdenberi misli görülmemiş derece uzun ve şiddetli olmuştu. Almanya, kendi dahilinde, işgali ve nüfuzu altında bulunan Avrupa memleketlerinde ziraî istihsali arttırmış olduğunu iddia ettiği cihetle işe cihetinin bu kış daha kolay olacağı da haber verilmektedir.

Almanya Ziraat Nazırının dediğine göre Umumî Harpte Almanya yiyeceğinin ancak yüzde altmış dokuzunu dahilde tedarik ettiği halde şimdi yüzde seksen dördünü kendi ziraati ile temin etmektedir. Zer'olunan sahanın miktarı artmadığı halde ziraatin ilâhı sayesinde ayni arazi şimdi 13 milyon fazla ahaliyi beslemektedir.

Almanyanın hakikaten işe cihetinden hazırlanıp hazırlanmadığını ancak yeni kış harbi ispat edecektir. Çünkü Almanya, geçen kışı, harbin arifesinde bütün dünyadan topladığı buğday stokları ile idare etmişti.

Kışın takarrübü şimdiden bu harp üzerinde tesirini göstermektedir. Çünkü havaların müsaadesizliğinden, Alman tayyareleri artık çok büyük kütleler halinde İngiltere adalarına hücum etmemektedirler. Zayiat da bu nisbette azalmıştır. Yalnız bomba tayyareleri nadiren tahripkâr hücumlarına fasıla veriyorlar. Almanlar, ikinci bir kış harbine çok ciddî olarak hazırlanmakla beraber, kara kış basmazdan evvel de bazı muvaffakıyetler elde edeceklerini de hatırlatmaktadırlar.

Bu cümleden, Büyük Britanya adasının bazı sevahilinde ve bâhusus Manş denizinde birkaç köprübaşını baskın ve ihraç hareketleriyle temin edeceklerini ümit ediyorlar.

Bir defa İngilterenin karasında birkaç noktaya yerleşecek olurlarsa, hızlı, yahut yavaş, karadan ilerliyerek harbin maksadına erişeceklerini hesap etmektedirler. Pek mübalâğalı ümit besliyenler dahi vardır. Bunlar İngiltere hükûmetinin Kanadaya çekileceğini ve adaların mukadderatını ahvalin cereyanına bırakacağını zannediyorlar. Fakat bu hesap ve ümitlerin cümlesi de pek sağlam olmadığından, Almanlar bütün kış harbin devam edeceğine göre şimdiden hazırlanmaktadırlar.

Almanlara göre, İngilterenin herhangi suretle sulhe ve anlaşmıya yanaşmaması, başlıca aşağıda yazılı iki düşünceden ileri gelmektedir:

1: Gelecek ayın ilk haftasında Amerikada yapılacak Cümhurreisi intihabında Roosevelt'in mutlakkak olan kazanması üzerine Amerika Müttehit Hükûmetleri Büyük Cümhuriyeti şimdiden efradını 16 milyon olarak kaydettiği tükenmez askerî ve sanayi ve harb madde menabii ile İngiltere tarafında harbe girecektir. O zaman, mukavemetin siklet merkezi, İngiltere adalarından Almanların erişemiyecekleri Yeni Dünyaya intikal edecektir.

2: Sovyetler Birliği kendisini ayni tehlike karşısında gördüğünden, bu büyük devletin de er geç İngiltere ve Amerika ile ittifak edeceği Londrada bekleniyor. Bu takdirde yarı dünya, Almanya ile müttefikleri aleyhine harekete geçecektir. Bu hesap ve tahminlerin ne kadar isabetli olup olmadığını, uzak olmıyan bir istikbal gösterecektir. Fakat bugün mutlakkak olan bir şey varsa, önümüzdeki kış, geçen kış gibi harp ve bunun doğuracağı bin bir çeşit buhran ve sıkıntı ile geçecektir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Eden, Malta Valisine Kralın bir mesajını verdi

(1 inci sahifeden devam)

«Kumandanız altında bulunan kuvvetlere ve Malta halkına refahları için en samimî temenniyatımı göndermek ve düşmanın sık sık yapmakta olduğu hava hücumlarına karşı gösterdiğiniz idareniz altında göstermekte oldukları mukavemetten dolayı tebriklerimi bildirmek için bu vesileden istifade ediyorum.

Ayni imtihanlara maruz bulunan İngiliz halkı kendilerini sempati ve şayanı hayranlık hislerile düşünmektedir.»

Eden'in Mısıra gitmesi dolayısile sefiratta bulunan İngiliz gazeteleri, Eden'in Yakınşark ordusunu yakından görerek ihtiyaçlarını daha mükemmel bir surette temin edeceğini kaydetmektedirler.

ASKER GÖZİLE

Rusya harbe girerse

(Birinci sahifeden devam)

la eski antikomintern paktın fena tesirlerini ortadan kaldırmış gibi olmuşlardır. Rusyada bu vaziyetin eski bir münasebetsiz hatırayı sildiği, temizlediği zannı galiptir.

Ajans tebliğlerinde mihver devletlerinin Rusya ile sıkı münasebetlerde, müzakerelerde bulundukları, Japonyanın dahi Rusya ile bir ademi tecavüz paktı imzası ihtimalinin kuvvetleştiği görülmektedir. Bugünlerde Birleşik Amerikanın, Sovyet Rusya diplomatlarile tekrar görüşmiye başlaması yeni mütalealara sebep olamaz. Ruslar bu teşebbüslerle ambargo konan mallarını kurtarmışlardır.

Amerika, vaktile Finlandiya ve küçük Baltık devletleri meselelerinde Rusyanın dehşetli surette aleyhinde bulunmuş ve hattâ siyasî münasebetlerini kesmişti. Almanların 1939 ağustosunda Ruslarla uyuşmalarını bile şiddetle tenkit etmişti. Şimdi belki, vakıaların sevkile, Birleşik Amerika Rusya ile konuşmak ihtiyacını duymuş olabilir. Evvelâ Çini Japonyaya karşı müdafaa hususundaki menfaat birliği Amerikalıların Ruslarla görüşmelerini mucip olmuştu; bu görüşmeler hiçbir netice vermeksizin Berlin paktından çok evvel devam etmekteydi.

Berlin paktı hasebile, birkaç gün fasıla verilmiş olan bu görüşmelere, birinciteşrinin üçünde tekrar başlanmıştır. Ruslar bu görüşmelerden kaçmıyorlar, kendilerine vaktile atıp tutmuş olanların şimdi ne dil dökeceklerini görmek ve işitmek istiyorlar; fakat eski tarizleri ve hücumları unuttuklarını zannetmek hata olur. Onlar vaktile İngilizlerin Moskovadaki müzakerelerini de idare etmişler ve fakat Almanya ile menfaatlerinin daha mühim olduğu kanaatile İngilizlerin gözü önünde Almanlarla pakt imza etmekten çekinmemişlerdi.

Bugün dünyada, siyaset âleminde hâkim olan âmil, menfaattir. Memleketler his ile idare olunmuyor. Rusya, İngiltere ve Amerika yanında mihver devletlerine karşı harbe girerse, galip geldiği halde bile ne kazanacağını ve bu emperyalist devletlerle harpten sonrası için nasıl uyuşabileceğini uzun boylu düşünmektedir. Bunun için Rusya ile Amerika arasındaki yeni konuşmalardan müsbet bir netice hasıl olacağı ümidi azdır. İngiltere dahi bu hususta çalışmaktadır; fakat, şimdilik iktısadî anlaşmalardan fazla bir şey görülmüyor.

Her ihtimale karşı Rusyanın harbe girmesini esas ittihaz ederek ne yapabileceğini gözden geçirelim:

Rusya, Amerika ve İngiltereyle birlikte, mihver devletlerine karşı harbe girerse Uzakşarkta Mançukuda Japonya ile bir kavga yapabilir. Çinlilere, şimdiki yardımlarından belki biraz daha fazla yardım edebilir; fakat asıl Rus kuvvetleri Karadenizle Baltık denizi arasında ve hattâ Finlandiya tarafından bir Alman ve İtalyan taarruzu karşısında kalırlar. Tekmil cenubî Rusyanın mihver devletleri istilâsına uğraması tehlikesi vardır. Böyle bir vaziyette, Japonyanın Çin ile davasını tasfiye ederek aralarında işbirliği yapmaları ihtimali de vardır.

Birinciteşrinin dokuzunda intişar eden bir yazımızda işaret ettiğimiz vaçhile eğer Ruslar, mihver devletlerile birlikte, İngiltereye karşı harbe girerlerse Çinin garp taraflarında Çin Türkistanını istilâya, Pamir taraflarından Hindistana tecavüze, Hindistanı istilâya, Kafkasyadan Tebriz, Tahran ve Hemedan üzerlerinden Iraka tecavüze teşebbüs etmeleri ihtimali vardır.

Cihan Harbinde de Ruslar, İran içinden dolaşarak Bağdat istikametinde taarruz etmişlerdi. Şu halde, eğer Ruslar bugünkü vaziyetlerini terkederek harbe girmiye karar verirlerse o zaman on gün evvel dokuz birinciteşrin tarihli yazımızda muhtemel olduğunu zikrettiğimiz bu ihtimal gittikçe kuvvet kesbetmektedir. İngiliz Harbiye Nazırının Mısıra gelmesi, belki bu vaziyetleri ve ihtimalleri yeniden gözden geçirmek içindir.

Eski Ordu Kumandanlarından
Emekli General
ALİ İHSAN SÂBİS

Sayım için bütün hazırlıklar bitti

İSTANBUL VALİLİĞİNDEN:

(Birinci sahifeden devam)

murlarına haber verildiği takdirde temin olunacağından, bu sebeple dahi sokağa çıkılması yasaktır.

4 — Sayımın bittiği, top atılmakla ilân edileceğinden, top atılıncıya kadar sokağa çıkanlardan 25 liraya kadar para cezası alınması, veremiyeceklerin hapsedilmesi, kanun iktizasından olmakla, kanunun bu hükmünün tatbikine meydan verilmemesi ve çocukların sokağa çıkmalarından, velilerinin ayni suretle mes'ul tutulacaklarının hatırda tutulması lâzımdır.

(Birinci sahifeden devam)

yım bürosu âzaları iştirak etmiş ve sayım hakkında lâzımgelenlere son direktifler verilmiştir.

Sayım için bütün hazırlıklar yapıldığından, sayımın öğleye kadar biteceği kuvvetle tahmin edilmektedir. O gün için lâzımgelen yerlere yetişmek maksadile 75 otomobil tutulmuştur. Bugün bütün dükkânlar saat 23 e kadar açık bulunacaklar ve herkes ihtiyacını geceden temin etmiş olacaktır. Pazar günü toptan evvel sokağa çıkanlar ve sayım memurlarına yanlış cevap verenler temyizsiz hemen 25 lira para cezası vereceklerdir. Hastalarla çocukların sayım memurlarına gösterilmesi ihtiyarî olacaktır.

Türk kadını seferber !

(1 inci sahifeden devam)

«— Türk kadını, çok eski zamanlarda bile vatan hizmetini erkeğile beraber yapmıştır. Bugün de, her ne vekilde olursa olsun, Türk kadınının, kendisinden beklendiğini hissettiği vatan hizmetini seve seve yapacağından şüphe edilemez.

Yalnız bugün Türk kadınının, yurduna daimî surette hizmette bulunmasını temin etmiye çalışmak da lâzımdır. Bunun için henüz bir teşekkülümüz bile yoktur. Halbuki kadınlar için birlikler kurmalı ve onların bu yolda çalışmasını kolaylaştırmak için teşkilâtlar yapmalıdır. Bu teşkilâtları bugün Halkevlerinde pekâlâ kurmak mümkündür. Her Türk kadınının kendisine ayrılacak vazifeyi buraya gidip seve seve yapacağında şüphe yoktur.

Kız Sanat Mektepleri ve Kız Enstitüleri de bu şekildeki millî vazifeyi yapmıya hazırdır. Zelzele felâketzedelerine sanat mektep lerinde ve enstitülerde binlerce elbise dikilmiştir. Bir emir, bu yol da faaliyete geçmemize kâfidir.»

Cümhuriyet Kız Lisesi talebelerinin müracaati

Kahraman askerlerimize kışlık hediyeler hazırlanması işine her tarafta faaliyetle devam edilmektedir. Mektepli kızlarımız da bu yolda çalışmıya karar vermişlerdir. İstanbul Cümhuriyet Kız Lisesi talebeleri müdürlerine müracaat ederek kazak, eldiven ve çorap örmek istediklerini bildirmişlerdir.

Müdür bu müracaati memnuniyetle karşılamış ve talebelerin örecekleri hediyeleri toplıyarak alâkadarlara teslim etmek üzere bir de komisyon kurmuştur. Diğer mektepli kızlarımızın da bu yolda faaliyete geçtikleri haber verilmektedir.

İzmirin faaliyeti

İzmir, 18 (A.A.) — Dün Parti idare heyetinin yaptığı bir toplantıda askerlerimize kış yardımında bulunmak için halk tarafından izhar edilen arzu mevzuubahsolmuş ve bu hususta yapılması lâzımgelen kolaylıklar etrafında kararlar alınmıştır.

İzmirliler çorap, eldiven vesair yünlü levazımdan başka orduya on bin pamuklu da hediye etmek arzusundadırlar.

Bulgar kralı Alman Maarif Nazırını kabul etti

Sofya, 18 (A.A.) — Kral Boris, dün akşam, Alman Maarif Nazırı doktor Rust'u kabul ederek kendisile uzun müddet görüşmüştür.

Bulgar Başvekili Filof da doktor Rust'a refakat eden hariciye memurlarından Twardowski'yi kabul etmiştir.

Günün yazısı

Yerli malları ucuzlatmak teşebbüsü

(Başmakaleden devam)

rikaları vücude getirdi. Bursadaki Merinos fabrikası da, zannederiz, onun eseridir. Maamafih bu fabrikalarda da, başlangıçta ticarî zihniyet hâkim olamadı. Fabrikaların imalât ciheti esasen iyi olmakla ve günden güne tekâmül ettirilmekle beraber, bol maaşla fazla memur istihdam etmek suretile fabrikaların umumî masraflarının kabarmasına sebebiyet verildi. Şimdi işte fabrikalardaki bu yanlışlıklar yavaş yavaş ıslah edilerek, müesseselerin iktısat ve ticaret kaidelerine daha muvafık surette idare edilmesi yolu tutulmıya başladı. Bu ıslahat, içinde bulunduğumuz yeni devrin, fabrikacılıkta da yapmak istediği inkılâbın en meşkûr eserlerindendir.

Bir kere bugün, bu fabrikalar sayesinde memlekette pamuklu ve yünlü mensucat buhranı kat'iyen yoktur. Bilâkis yünlü mensucatın Avrupada en ucuz olduğu memleket belki Türkiyedir. Yerli mallar pazarının önünden geçerken, camekânda güzel kostümlük kumaşların fiyatlarının hâlâ beş, altı lira olduğunu gördükçe ne kadar sevindiğimizi, ne kadar iftihar ettiğimizi tarif eyliyemeyiz. Eğer bu fabrikalarımız olmasaydı, şimdi elbiselik yünlü kumaş fiyatlarının belki yirmi, otuz liraya çıktığına şahit olurduk. Yünlü mensucat fabrikalarımız buna meydan vermiyor, kendi ucuz fiyatlarile Türk piyasasına âdeta (şahâne) bir surette hâkim oluyor, senelerle yabancıların soyduğu bu memleketin öz evlâdı Türk'ü artık soyulmaktan sıyanet ediyor ve ona hudutsuz gurur ve iftihar vesileleri veriyor.

Pamuklu mensucata gelince, onlar da, hep yerli fabrikalarımız sayesinde bugün mutedil fiyatlarını muhafaza ediyorlar. Pamuklu mensucatın, giyinmek itibarile ehemmiyeti, aynile ekmeğin taayyüş itibarile ehemmiyetine benzer. Ekmek, nasıl gıdalarımızın başında gelirse, patiska, amerikan da, giyinme ihtiyaçlarımızın başında gelir. Bir arşın patiskanın veya amerikanın hakiki kıymetini anlamak için geçen harbin tecrübelerini geçirmiş olmak lâzımdır. O tarihlerde meşhur (Men'i ihtikâr) komisyonu riyasetinde bulunmuş olan Hüseyin Cahit Yalçın ustamızın da herkesten iyi bildiği veçhile bir arşın patiskanın fiyatı, galiba bir arşın lâhuri şaldan daha yükseğe fırlamıştı. Şimdi ise, memlekette patiskanın da, amerikanın da fiyatı hemen hemen harpten evvelki fiyatı muhafaza etmektedir. Bunu da işte pamuklu mensucat fabrikalarımızın himmetine medyunuz ve bu lüzumlu fabrikaları vaktile tesis etmek dirayetini gösetrmiş olanlara karşı da minnet hisleri duyuyoruz.

Şimdi fabrikanın Umumî Müdürü Bay Bürhan Zihni, bu fiyatları daha ucuzlatmıya çalışacakmış. Selefine nisbetle iktısat kaidelerini iyi bildiği söylenen ve bilhassa füzulî masraflara düşman olduğu anlaşılan muhterem müdür, bu gayretlerinde muvaffak olursa, o da ayrıca memleketin şükran hislerine istihkak kesbetmiş olur. Bu yolda bütün samimî temennilerimiz kendisile beraberdir.

TASVİRİ EFKÂR

Birmanya yolu açıldı

(1 inci sahifeden devam)

yarısı nihayete ermiş olduğundan, bu yol, Çine harp malzemesi ve diğer maddelerin geçmesine yeniden açılmıştır.

Hongkong yolu ile nakliyat yapılması, daha 1938 kânunusanisinde Hongkonk Umumi Valisinin kararile menedilmiş ve Birmanya yolu kapandığı zaman, İngiliz hükûmeti, Hongkong yolunun da kapalı kalacağı hakkında Japonyaya teminat vermişti. Birmanya yolu hakkındaki anlaşmaya bağlı bulunmakta olan bu teminat ta Birmanya yolu anlaşmasının nihayete ermesi üzerine meriyetten düşmüş bulunmaktadır. Hongkong yolunun yeniden açılması hakkında kat'i karar vermek, yeniden bu müstemleke valisine aittir.

Yol Japon tayyarelerinden muhafaza edilecek

Çunking, 18 (A.A.) — Münakalât Nazır muavini Peng Hsueh Pei, Birmanya yolunun tekrar açılması münasebetile yaptığı beyanatta yolun Japon tayyarelerinin taarruzuna karşı müdafaası için icap eden tedbirlerin alındığını bildirmiştir. Yol boyunca, icabında derhal tamirat yapılması için malzeme yığılmış ve hava müdafaa bataryaları tesis edilmiştir.

Münakalât Nezareti nakliyatı arttırmak için mühim tahsisat ayırmıştır.

SON HABERLER

Londraya göre Balkan vaziyeti

(Birinci sahifeden devam)

him hareketler yaptığı haber verilmektedir.

Sovyetler, mihverin hayat sahasına ilişmiyecek

Buna mukabil Almanya, Sovyetlerin Hint denizi istikametinde elde edebileceği toprakların ilhakını tanıyacaktır.

Yugoslavyanın vaziyeti

Yugoslavyanın dostâne münasebet idame ettiği yegâne komşusu Yunanistandır. Alman siyasi tazyiki şiddetle tatbik edilmektedir. Yugoslavyanın dahilî vaziyetinin vasfı, müttehit olmayışıdır. Sloven şefi Koroşeç, Yahudi ve farmason aleyhtarlığı yapmak suretile Almanya ile münasebetlerini düzeltmek gayretindedir. Hırvat şefi Maçek, partisinin müfrit unsurlarile ihtilâf halindedir. Frankovçi partisi Alman taraftarıdır. İtalyanlar, Yunanistana taarruz ettikleri takdirde Yugoslavyanın vaziyeti çok nazik olacak ve muhakkak suretle Türkiyenin alacağı vaziyete tâbi olacaktır.

Yunanistan vaziyeti

Mihver ortağı Rumanyaya el attıktan sonra, İtalya, ayni oyunu Yunanistana oynamıya teşebbüs etmektedir. İtalyan matbuatının neşriyatı, Epir ve Yunanistanın şimali garbisi ahalisinin hepsinin Arnavut ırkından geldiği suretinde inkişaf etmiştir.

Türkiye

Türkler, hiçbir eğilme alâmeti göstermemektedirler. Fakat bazı ihtimaller için Sovyetlerin vaziyetlerinden emin olmak istemektedirler. Türkler, Suriye vaziyetini büyük bir alâka ile takip etmektedirler. Çünkü Türk, İngiliz ve Arap menfaatleri burada birleşmektedir.

Rumanya vaziyeti

Almanya mihveri Akdenize götüren stretejik yolun ilk merhalesiin elde etmiş, ayni zamanda da Rumen petrol kuyularına vazıyed eylemiştir.

Bunun büyük bir mânası da Almanların Karadenize de vardıklarını ve Boğazların yolu üzerinde bulunduklarıdır.

Almanların niyeti

Almanlar, yalnız fetih ümitlerile değil, İngiltereyi yeneme dikleri, yakın ve orta şarkta İngiliz kudretini kırmak için bu işe atıldılar. Bununla beraber, Almanyanın şimdiden Boğazları tehdidi tasavvur ettiği mânasını mutlak olarak çıkarmamalıdır. Çünkü Almanlar daha evvel Türkiye ile Sovyetlerin vaziyetini göz önünde tutmıya mecburdurlar.

Türk kuvveti

Fakat Türk milleti muazzam bir kuvvettir. Türkleri tecrit etmek için Almanlar ellerinden geleni yapacaklarsa da Boğazlar tehdit edildiği takdirde arz üzerinde hiçbir kuvvet Türkiyenin mukavemet etmesine mâni olamıyacaktır.

Almanlar Rumanyada yerleşiyorlar

(1 inci sahifeden devam)

ne memur müteahhidlerdir. Fakat, daha büyük miktarda kıtayı ihtiva edecek kışlalar hazırlanmakta olduğu da muhakkaktır.

Umumiyetle emin membalardan alınan haberlere göre, Rumanyaya gitmek üzere Macaristandan Alman kıtaları geçmekte ve ay sonuna kadar Rumanyaya 30 bin Alman askeri gelmiş olacağı tahmin edilmektedir.

Yalnız Plösti'de, üç alay için yer hazırlanmaktadır.

Almanların, hiç olmazsa birkaç ay için, Rumanyadaki kıtalarını takriben bir fırkaya tahsis edeceği hakkında emareler mevcuttur. Fakat bu kıtalar, mümkün olduğu kadar fazla Alman askerinin işgali teminle beraber tecrübe de görmesini temin maksadile nöbet usulü ile geleceklerdir.

Rumanyadaki Alman kıtalarına mensup subaylar, yatacak ve yiyecek hariç olmak üzere, günde bin ley, küçük subaylar beş yüz ley ve erler yüz elli ley tahsisat alacaklardır.

Bükreşte iyi haber alan yabancı müşahitler, Almanların kıştan evvel bir yıldırım harbi yapmak niyetinde bulunduklarının pek az muhtemel olduğu düşüncesindedirler. Bu müşahitlere göre, Almanların, kışı, Rumanyadan alabilecekleri bütün malların ihracını teminle ve Rumanyayı ilkbahara kadar Balkanları tereddüt içinde bırakacak büyük bir üs haline getirmekle geçirecekleri daha ziyade muhtemeldir

Havada denizde mühim hâdiseler olmadı

(1 inci sahifeden devam)

be mecbur bırakmak için bütün süratlerile ilerlediler. Öğleden sonra görme şartları düzelmiş ve saat 16 dan biraz sonra kruvazörlerimizden biri düşmanı Landsendin yüz mil kadar cenubunda uzak mesafeden yakalamıştır. Bunun üzerine destroyerler süratle çekilmişlerdir. Gemilerimiz düşman filotillasını takibe koyulmuşsa da hava gittikçe kararduğından düşman Brest'e kaçmıya muvaffak olmuştur.

Londra, 18 (A.A.) — 17/18 ilkteşrin gecesi düşman tarafından Büyük Britanyaya yapılan taarruzlar merkezî İngiltereyle Mersey mıntakasına tevcih edilmiştir. Londraya ve civarındaki bir çok evlere bombalar isabet etmiştir. Bu hasarlar ehemmiyetli değildir. Ölü ve yaralı pek fazla değildir. Dünkü hücumlar esnasında dört düşman tayyaresi tahrip edilmiştir. Dört İngiliz avcı tayyaresi düşmüştür.

İngiliz tayyarelerinin hücumu

Londra, 18 (A.A.) — İngiliz tayyareleri dün akşam parlak bir ay ışığı altında Fransız sahilinde bazı yerleri şiddetle bombardıman etmişlerdir. İngiliz sahilindeki kesif sis tabakası infilâkların görülmesine mâni olmuşsa da bu infilâkların şiddetinden Kent sahili sarsılmıştır. Bir saatten fazla uçan tayyarelerin makine sesi uzaktan işitilmekteydi.

Bitaraf bir müşahide göre Berlin çok ciddî olarak hasara uğramıştır. Esaslı harp malzemesi yapan bazı fabrikalar yıkılmıştır. Şehrin havagazı fabrikaları da yıkılmıştır. Berlinden Rhin sahillerine 12 saatte katedilen yol 3 günde katedilememektedir. İstilâ limanlarına gelince 16 eylülde bir çok Alman kıtaatı vapurlara yüklenmiş, fakat bir müddet sonra tahliye edilmiştir. Otomobil fabrikalarındaki verim çok azalmıştır.

Alman tebliği

Berlin, 18 (A.A.) — Alman Başkumandanlığının tebliği:

Alman torpitolarının Bristol kanalı açıklarında ilerilemesi üzerine, torpitolar refakatinde bulunan İngiliz kruvazörlerinden mürekkep filo ile bir deniz harbi olmuştur. Torpitolarımız adetçe üstün düşmana hücum ederek düşmanın bir harp gemisine torpil isabet ettirmişlerdir. Düşman bunun üzerine ateşi kesmiştir. Düşmanı takip için tayyareler gönderilmiştir. Alman torpitoları üslerine dönmüşlerdir.

Gece Londradaki endüstri tesisatına ve doklara, ayni zamanda Liverpool ve Birminghama karşı yeniden hava hücumları yapılmıştır.

Dün, İngiliz hava kuvvetleri Alman arazisi üzerine akın yapmamışlardır.

Dünkü hava muharebelerinde düşman 17 tayyare kaybetmiştir. Yedi Alman tayyaresi üslerine dönmemiştir.

Holanda Prens Bernardın verdiği çek

Londra, 18 (A.A.) — Holanda Prensi Bernard, dün Tayyare İmalât Nazırı Beaverbrook'a Felemenk Hindistanı sakinleri namına 40 Spitfiore ile 18 bombardıman tayyaresi satın alınması için bir çek tevdi eylemiştir.

Beaverbrook, Prense gönderdiği bir teşekkür mektubunda şöyle demektedir:

«İki millet imtihanlarını birlikte geçirecekler ve zulme karşı kazanılacak zaferden dolayı da yine birlikte sevineceklerdir.»

Amirallik komiserliği

Londra, 18 (A.A.) — Amirallik Dairesinin bildirdiğine göre, iki birincikânun tarihinden itibaren Amiral Sir Henry Harwood Amirallik Komiserliğine ve Deniz Kurmay Reis muavinliğine tayin edilmiştir. Ayni tarihten itibaren Amiral Johne Tovey de Anavatan donanması Başkumandanlığına getirilecektir.

Tasviri Efkâr

Nüshası (5) Kuruştur.

Abone Şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	yoktur.

Fransada Yahudi statüsü

(1 inci sahifeden devam)

İdare ve hükûmette yüksek vazifeler, Yahudilere memnudun Yahudiler, muallimlik edemiyecekler, subay olamıyacaklar, devletten yardım gören müesseselerde yüksek vazifeler işgal edemiyeceklerdir. Diğer umumî hizmetlerde bulunabilmelerine müsaade için, bu gibi Yahudilerin 1914 eski muharip kartını haiz bulunmaları, yahut 1914 - 1918 harbinde kıta emri yevmîlerinde isimlerinin geçmiş olması, 1939 - 1940 harbinde kıta emri yevmîlerinde isimlerinin ilân edilmiş bulunması veyahut askerî hizmetleri dolayısile Lejyondonör nişanını veya askerî madalyayı haiz olması lâzımdır.

Serbest meslekler, umumî daireler bu hususta bir nisbet tesbit etmezlerse, Yahudilere açık bulunmaktadır.

Yahudiler, istisnasız olarak, aşağıdaki işleri yapamazlar:

İlmî mahiyette neşriyat müstesna, gazete, mecmua ve ajans direktörlüğü, neşriyat müdürlüğü ve muharrirliği, sinema firması direktörlüğü, sahne vâzılığı, sinema alma direktörlüğü, senaryo muharrirliği, tiyatro ve sinema direktörlüğü, radyo ile alâkadar müesseseler idareciliği ve müdürlüğü.

Yahudiler, serbest meslekler yukarıda ismi geçen meslekleri temsil eden heyetlere dahil olamıyacaklardır.

Vaziyetleri bu kanunun hükümlerine aykırı bulunan memurlar, bu kanunun neşri tarihinden itibaren iki ay içinde memuriyetlerini terkedeceklerdir.

Edebiyat, ilim ve sanat sahalarında fevkalâde hizmetlerde bulunmuş olan Yahudiler, yukarıdaki hükümlerden müstesna tutulabileceklerdir.

Yahudi statüsü, bütün Fransız imparatorluğuna şamildir.

Rus - Alman münasebatı

(1 inci sahifeden devam)

sınındaki akislerle alâkadar olarak sorulan bir suale verdiği cevapta, iki memleket dostane münasebetlerinde hiçbir değişiklik vukua gelmediğini söylemiştir. İki memleket arasındaki münasebat, devamlı ve müstakardır ve bu hususta bütün faraziyeler beyhudedir.

Bir yabancı kaynaktan, Alman hariciyesine, Moskovada yakında bir dört devlet konferansı toplanacağı hakkındaki bir basın haberile alâkadar diğer bir sual daha tevcih edilmiştir. Bunun siyasî tahminler semasında uçan mutad şayialardan birini teşkil ettiği bildirilmiştir. Bu tarzda diplomatik hareketler hakkında Berlinde hiçbir malûmat yoktur.

Tuvaletinizi yaparken Pudra altına daima

KREM PERTEV

sürünüz. Pudrayı sımsıkı tutar ve akmasına mâni olur. Yağlı ve yağsız olan tüp ve vazoları vardır.

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
Dahiliye Mütehassısı
Divanyolu 104
Muayene saatleri: Pazar hariç her gün 2,5 Tel : 22398

BUGÜN
MELEK NEŞ'E - EĞLENCE - ZEVK-İNCELİK ve SONSUZ BİR KAHKAHA FİLMİ
Sinemasında
KUYRUKLU YILDIZ
Fransızca sözlü - Baş rollerde :
ROBERT YOUNG-MARY ASTOR-FRANK MORGAN
Ayrıca : FOKS yeni dünya haberleri
Bugün seanslar : 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 ve 9 da

Asipirol Necati Ağrı, sızıların, nezle, grip, romatizmanın ilâcıdı. Bahçekapı; Salih Necati

Tasvirin Hikâyesi

—BASKIN—

Yazan: S. N. Tansu

Kız Muallimden çıktığı zaman henüz Cümhuriyet ilân edilmişti. Onu orta Anadoluya tayin etmişlerdi. Bir hafta içinde İstanbuldaki işlerini bitirmek lâzımdı. Genç kızlığın verdiği ürkeklik, beceriksizlik onu bu tanımadığı yeni muhitinde müşkül vaziyette bırakabilirdi. Beşiktaşta, Akaretlerde gözlerinin ışıkları hafiflemiş bir büyük annesi, bir de genç yaşında eşini kaybetmiş ve bu yüzden birden belki yirmi yaş ihtiyarlamış, çökmüş, fakat gözlerinin canlılığı hâlâ yaşadığını belli eden lyt kalbli bir anası vardı. Küçük kardeşi Suad, henüz ilkmektebin son sınıfındaydı Bu küçük aile de onun omuzlarına yüklenecekti. Fakat o, hemen bunları aldırmak istemiyordu.

— Vaziyet henüz karanlık anneciğim, diyordu. Ben gider, yerleşir, sonra sizi aldırırım!..

— Peki ama kızım, sen bu tanımadığın, bilmediğin yerlere nasıl gideceksin? Henüz 19 yaşındaki bir genç kız için Çoruma gitmek ne kadar güçtür bilsen!...

— Yola çıkan için her şey belki zordur anne, fakat nihayet ben güzel bir mesleği temsil ediyorum. Düşün ki Anadolunun 50 çocuğunu yetiştirmek zevki.. Bana uzun yollar katettirebilir.. Merak etmeyin, kızınız Rüveyde, bu zorluğu başaracaktır.

Bir kaç gün sonra da mektebe oğramıştı.. Kızların bir kısmı ikmal imtihanlarile meşguldü. Bu küçüklerden ayrılmak ne hazindi. Hepsi siyah blûzlarının yakalarına beyaz parçalar ilâve etmişlerdi. Bu temiz mekteplı kıyafetile onlar, ne kadar çocuk ve küçük gözüküyorlardı ..

Hepsi Rüveydeyi görünce koşuştular:

— Söyle, Rüveyde abla, ne zaman gidiyorsun?.

— Bize mektup yazacak mısın?...

— Vallahi bizi unutursan...

Diye hepsi birden konuşuyorlardı. O, gülüyor, söz veriyor, hepsini tatmin etmiye çalışıyordu...

O gün yalnız arkadaşlarına değil, mektepten bazı hocalarına ve çok sevdiği müdüresine de vedâ etmişti.

Müdüre:

— Kızım, diyordu, artık tek başına bir vazifenin başındasın, hocalığın şerefini unutma!.. Anadolu, senin gibi genç, vatanperver ve iyi kalbli mürebbilere muhtaçtır..

Müdüresinin bu sözlerini Rüveyde uzun zaman unutamadı..

Her ayrıldığı yerden göz yaşları dökerek çekilen Rüveyde, onu gardan uzaklaştıran bir trenin pencerelerinde, hâlâ Haydarpaşa İstasyonunda ağlamaktan kızarmış gözleri ve titriyen elile sevdiği annesinin, onun eteğini gözlerini silerek ablasının kendisi için tamamen meçhul bir âleme gittiğini seyreden Suadın hayalini Pendiğe kadar görür gibi oluyor, ağaçların, köşklerin, tarlaların arasından koşup giden trenin içinde acı, acı düşünüp duruyordu...

Tren güzergâhında:

— Gazete, gazete.. diye haykıran ve yalınayak, başı açık, güneşten yanmış köylü çocuklarının sesleri, kulaklarına uğultular yapıyordu.

Demek okumak ihtiyacı bu kadar kuvvetliydi?.. Şimdi genç Cümhuriyet kendisi gibi genç kız ve erkek öğretmenlerile bu yarayı tedavi edecek, bu kanayan yarayı sarıp iyileştirecekti. Göğsü kabardı. Cehalet, fena ve kötü itiyatlar bu çocukları imparatorluğun mühmel senelerinde birer şaki yapmamış mıydı?

Bununla mücadele etmek ne güzel olacaktı. Rüveyde kafasında büyük projeler kuruyor, Çorum civarındaki köy mektebinde yapacağı yenilikleri tasarlıyordu..

Şimendifer Ankarada çok durmadı. Boşkırların ortasında bu şehir, milli mücadele imanının dimdik bir heykeliydi... Hareketinin ertesi günü öğleye doğru Kayseri istikametinde yol aldılar.

Şimdi yolculuğu bir kamyon içinde devam ediyordu... Bir köyden böyle geçti... Bu sararmış yüz tutmuş boşkırlar, Türk köylüsünün alnının teri ve elinin emeğile sürülüp mahsul vermiyor muydu?

Bu toprak, bir milleti besliyor, yetiştiriyor, al yanaklı delikanlılar, yosma kızlar, dallarında olan meyvalar gibi olgunlaşıyordu.

Akşamı bir handa geçirdiler. Basit bir dekorla ilk defa rahatsızlık duydu. Aşağıdan öküzlerin böğürdüğü, beygirlerin kişnediği bu han, misafirleri için rahat olduğu halde, Rüveydeyi pek sıktı.

Ertesi sabah şafakla yola çıktılar. Kamyonda iki tüccar, bir çiftçi, iki yaşlı kadınla bir ufak çocuk, tayin edildiği yere giden tapu memurile kendisi vardı. Kızılırmağı akşam kızıllığı içinde geçtiler.

Kamyon bir köyde durdu. Su aldı. Sonra fenerlerini yakarak - Kırkharamiler- dağını tırmanmıya başladı. Bu virajları döne döne çıkacak, sonra da inecek ve bu dağın öbür tarafında etekte Çoruma gece girecekti. Gök zifiri karanlıktı. Bulutlu bir geceydi. Sonbaharın serin rüzgârları kamyonun kırık pencere camlarından süzülüyordu. Yanmış kuru ot kokusu da bu soğukla içeri giriyordu. Kamyon sarsılıyor, sendeliyor, öksürüyor, akarıyor, yaşlı bir insan gibi ağrılarından, sızılarından, belki de romatizmasından şikâyet ediyor, balgam getiren bir boğaz gibi sık sık hırıltılar yapıyordu. Bu sarsıntılarla kâh uyuyan, kâh uyanan bu yolcular bir takım düdük sesleri ve gürültülerle birdenbire daldıkları âlemden silkinmişlerdi ..

— Durunuz!... Herkes arabadan aşağı insin!...

Kamyonun buğulu camlarını silen Rüveyde, saçları, sakalı uzamış üç kişi görmüştü. Bunların elinde mavzere benzer bir kaç tüfek vardı!...

Kamyonun fenerlerinin aydınlattığı loşluk içinde arabadan indiler... Haydutlardan biri herkesin üstünü aradı Rüveyde korku ve kinle bu sakalı uzamış yüze baktı

İmparatorluğun mektepten, kışladan uzak yaşamış bu tipi, henüz yeni girilmiş bir devrin ne demek olduğunu ne yazık ki anlıyamamıştı.

Rüveyde, küçük bir çanta çıkardı. Aldığı harcırahının geri kalan kısmile, büyük annesinin herhangi bir ihtiyaca karşılık verdiği üç beşlibirlik altını bu nasırlı haydut eline bıraktı. Bütün bir harp senelerinde yoksulluk çekmiş, kâğıt para görmiye alışmış şakinin kanlı gözleri parladı...

Bu baskın onu imparatorluğun altınlarına kavuşturmuştu..

— Vay küçük hanım, dedi.. Bu senin çeyiz paran mı, yazık oldu doğrusu!...

Rüveyde kin ve nefretle bu yüze baktı:

— Benim çeyiz param değil, senin yüz karan!..

— Kızma canım... Sen yine kazanırsın!.., Ama biz böylesini bulamayız!..

Hepsi arabaya bindiler... Kamyon köşeyi dönene kadar haydutlar oldukları yerde durdular

Ertesi sabah Çorumun jandarma kuvvetleri Kırkharamiler dağının sakinlerini her yerde aradı.. ve galiba bir hafta sıkı bir takipten sonra elc geçirdi. Mektebin açıldığı sıralara düştüğü için, Rüveyde bu eşkiya işile meşgul olamazdı. Haydutlar kasabanın mahkemesinde her şeyi itiraf ettiler. Bunların sabıkası yalnız soygunculuktan değil, bilhassa baskıncılıktandı. Hattâ bir defasında Baldonduran köyü civarında jandarmalarla bir müsademe de olmuş ve bir çavuş şehit edilmişti. Haklarındaki hüküm pek ağır oldu. Aradan aylar geçti.

Bir yağmurlu sabah, hızlı adımlarla mektebine giden Rüveyde, pazar kurulan meydanın büyük çınarları altında halkın toplandığını görmüş ve bir an için o tarafa başını çevirmişti..

Üç idam sehpası üzerinde boyunlarından bir ipile asılmış, yüzleri limon küfü gibi paslı, gözlerinin feri uçuk, ağzından salya akan üç adam görmüştü.

Beyaz kefenlerinin üstünde kalın yazı ile şu satır okunuyordu:

«Baskın» larla ömürlerini geçiren bu şakiler Cümhuriyet adliyesinin elinde bu cezaya uğradı.»

Fatma Fuat Gücüyener'in
Kolay Yemek KİTABI
Bütün ev kadınlarının takdirlerine mazhar olan bu kitap yedinci defa olarak 5000 tane daha basılmıştır. 192 sahife, fiyatı: 32, ciltlisi 50 kuruş nettir.
(Anadolu Türk Kitap deposu)

RADYO

19 Birinciteşrin Cumartesi

8.00 Program, müzik (Pl.), 8.15 Haberler, 8.30 Müzik (Pl.), 8.50 - 9.00 Ev kadını.

13.30 Program, 13.33 Şarkılar (Pl.), 13.50 Haberler, 14.05 Şarkılar, 14.20 Riyaseticümhur bandosu, 15.00 Ankara at yarışları tahminleri, 15.10-15.30 Müzik (Pl.)

18.00 Program, 18.03 Caz orkestrası, 18.40 Türkçe şarkılar, 19.00 Konuşma, 19.15 Halk oyun havaları, 19.30 Haberler, 19.45 Fasıl heyeti, 20.15 Radyo gazetesi, 20.45 Türkçe müzik, 21.15 Konuşma, 21.30 Orkestra, 22.30 Haberler, borsa, 22.50 Konuşma (Ecnebi dillerde - Yalnız kısa dalga postasile), 22,50 Cazband, 23.25-23.30 Yarınki program.

Şehir Tiyatrosu

Tepebaşı Dram kısmında
Bu akşam saat 20.30 da
OTELLO

Şehir tiyatrosu komedi kısmında
Bu akşam saat 20.30 da
YALI UŞAĞI
RAŞİD RIZA TİYATROSU
Halide Pişkin beraber

Bu akşam Arnavutköy Tunca sinemasında «*Yataklı Vagonlar Kontrolörü*» Vodvil 3 perde.

Ölmez eserlerden:
Muallim Fuad Gücüyener'in
SİNÂ ÇÖLÜNDE TÜRK ORDUSU
Okumıya başladıktan sonra bitirmeden bırakmanın imkânı olmıyan bu kitap ikinci defa olarak 3000 tane daha basılmıştır 240 sahife, fiyatı 100, bez ciltlisi 125 kuruş nettir.
(Anadolu Türk Kitap deposu)

İngilizceyi
Çabuk, kolay öğretirim.
Yazan: Vahdet Gültekin
İngilizce öğrenmek istiyenlerin itimatla alabilecekleri yegâne son metot. 336 sahife, bez ciltli 155 kuruş nettir.
(Anadolu Türk kitap deposu)
Ayni metodun Almanca ve Fransızcası da vardır.

BORSA

18-10-940 da muamele gören paralar

Londra	1	Sterlin	5,24
Nevyork	100	Dolar	132,20
Cenevr.	100	İsv. Fr.	30,7540
Atina	100	Drahmi	0,9975
Sofya	100	Leva	1,6225
Madrit	100	Peçeta	13,90
Budapeş.	100	Pengö	26,5325
Bükreş	100	Ley	0,625
Belgrad	100	Dinar	3,17
Yokoha.	100	Yen	31,1375
Stokhol.	100	İsveçkr.	31,005

ESHAM VE TAHVİLÂT

Türk Ticaret bankası nama			0,80
Sivas - Erzurum	II		20,15
» »	III		20.10
» »	VI		20.10
İş Bankası nama peşin			8.75
İş Bankası müessis			94.—
AnadoluDemiryoluIveli peşin			38.—
Umum tiyatro			32,75
Merkez Bankası peşin			108,—

Fiyat Murakabe Komisyonundan :

27 numaralı ilân — 21/10/940 tarihinden itibaren Trakya malı ve Trakya nevinden birinci kalite yağlı beyaz peynirlerin âzamî toptan satış fiyatı 40, âzamî perakende fiyatı 50 kuruştur. İkinci nevi beyaz peynir toptan âzamî 37,5, perakende 47,5 kuruştur. Birinci nevi yağlı kaşar peynirî toptan 67,5, perakende 90, ikinci nevi kaşar peynirî toptan 60, perakende 80, üçüncü nevi Kars ve mümasili kuru kaşar peynirî toptan 45, perakende 60 kuruştur. (10068)

Sayım günü sorulacak sualler

Sayım Mıntaka No.	
Bina No. si	

BAŞVEKÂLET
İSTATİSTİK UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
1940
UMUMÎ NÜFUS SAYIMI
Her sahifeye yalnız bir kişi yazılacaktır.

Sıra No.	Sualler	Cevaplar	Bu sütuna hiç bir şey yazılmıyacak
•	Vilâyet ve kaza adı		
•	Nahiye adı		
•	Köy (Muhtarlık) adı		
•	Adı ve soyadı		
1	Erkek mi? kadın mı?		
2	Kaç yaşındadır? Bir yaşından küçük ise kaç aylıktır?		
3	Bekâr mı, evli mi, dul mu, boşanmış mı?		
4	Yeni harflerle okumak biliyor mu?		
5	Yeni harflerle yazmak biliyor mu?		
6	Nerede doğmuştur? (Ecnebi memleketlerde doğanlar için memleket, Türkiyede doğanlar için kaza ve vilâyet ismi yazılacaktır.)		
7	Görünür vücut sakatlığı var mıdır ve nedir?		
8	Ana dili nedir? (Ana dilinden maksat aile ve ev içinde konuşulan dildir.		
9	Ana dilinden başka hangi dili konuşmasını bilir?		
10	Hangi dindendir?		
11	Hangi devlet tebaasıdır?		
12	Muayyen bir mesleği, vazifesi veya sân'atı var mıdır, varsa nedir, yoksa ne ile geçinir?		
13	Çalıştığı müessesenin mahiyeti nedir? (Mahiyetten maksat müessesenin yaptığı iştir.)		
14	Mesleği bir sanayi, ziraat veya ticaret mesleği ise: Patron (mal sahibi) mi, işçi mi, usta (kalfa) mı, müdür mü, mühendis mi, memur mudur? (Bunlardan hangisi ise onun adı cevap olarak yazılacaktır.)		

Yukarıdaki cetvelde sayım gün memurların soracakları sualler vardır. O gün bir yanlışlığa meydan vermemek için bu sualleri dikkatle okuyunuz ve cevaplarını şimdiden hazırlayınız.

GRİPİN
Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma,
Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı
derhal keser.
İcâbında günde üç kaşe alınabilir. Taklitlerinden sakınınız.
Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

İstanbul Belediyesi İlânları

Tahmin Bed.	İlk tem.	
600,00	45,00	Şehir tiyatrosu dekorlarının imalinde kullanılmak üzere alınacak muhtelif b'adda 10 metre mikâbı kereste.
1857,00	139,28	Cerrahpaşa, Beyoğlu ve Zührevî hastalıklar hastanelerile Zeynepkâmil çocuğumevinin yıllık ihtiyacı için alınacak kuru üzüm, kayısı, üryanî eriği ve zerdalî.

Tahmin bedellerile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı mevad satın alınmak üzere ayrı ayrı temdiden açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 31/10/940 perşembe günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları ve 940 yılına ait Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (10062)

* * *

Balat atölyesinde teraküm eden 6 ton hurda demir açık arttırma suretile satılacaktır. Tahmin bedeli 240 lira ve ilk teminatı 18 liradır. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 5/11/940 salı günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektuplarile ihale günü muayyen saatta Daimi Encümende bulunmaları. (10060)

Devlet Deniz Yolları İşletme Umum Müdürlüğü ilânları

Genel Sayım Günü Münasebetile

Genel sayım günü olan Birinciteşrin pazar günü şehiriçi vapurlarile posta vapurlarının hareketleri aşağıda yazılı olduğu şekilde yapılacaktır:

1 — Şehiriçi vapurları sayımın hitamında Köprü, Kadıköy, Büyükada ve Pendik iskelelerinden tarife saatine rastlıyacak seferden itibaren servise başlıyacaklardır.

Yalova postası İstanbuldan sayımın hitamını müteakip hareketle programına ilâveten gidiş ve dönüşte Kınalı ve Burgaza da uğrıyacaktır.

2 — (Aksu) vapuru İzmir sürat postasına saat 11 yerine 16 da kalkacaktır.

NOT: Sayımın hitamı saat 13 den sonraya kaldığı takdirde gece saat 24 de kalkacaktır.

3 — (Erzurum) vapuru Karadeniz postasına saat 16 yerine 18 de kalkacaktır.

4 — (Tayyar) vapuru İmroz postasına saat 9 yerine 18 de kalkacaktır.

5 — Mudanya hattına saat 8.15 postası yapılmıyacak, yalnız 19 da (Marakaz) vapuru kalkacaktır.

6 — İzmit postasının gidiş seferi yapılmıyacaktır. (10071)

ÖKSÜRENLERE **KATRAN HAKKI EKREM**

Büyük Türk Şekercisi
HACI BEKİR Mamulâtı
Her kesenin harcıdır. Amma bunları yapmak her kesin harcı değildir
ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR
Merkezi: Bahçekapı, Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy, Sipariş leri ticarethanenin merkezi olan Bahçekapıdaki mağaza kabul eder.

Akyazı askerî kereste fabrikası Müdürlüğünden :

Mudurnunun Dedeler ve Dereköyü ve Teklirler ve Çayköyü ve Tirkurcun depolarında mevcut beş bin metre mikâp çam ve köknar kerestesinin nakliyatı kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 25 Teşrinievvel 940 cuma günü saat on dörtte Adapazarında park karşısında askerî kereste fabrikasının yollama dairesinde yapılacaktır.

2 — Beher metre mikâbının muhammen nakliye ücreti «566» kuruştur.

3 — Muvakkat teminatı iki bin yüz yirmi üç liradır. Şartnameyi görmek istiyenlerin fabrika müdürlüğüne ve Yollama Dairesine müracaatları ilân olunur (9756)

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Lira Kr.	% 7,5 teminatı Lira Kr.	Eksiltmenin Şekli	Saati
Bidon kapağı	1000 adet	850. —	63. 75	Açık eksiltme	10
Yaldız muhtelif cins	455 Kg.	2189. 75	164. —	» »	11
Mektupluk zarf	185000 adet	664. 72	48. 35	» »	11

1 — Şartnamesi ve nümuneleri mucibince yukarıda cins ve miktarı yazılı 3 kalem malzeme açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

2 — Muhammen bedelleri, muvakkat teminatları, eksiltme saatleri hizalarında yazılıdır.

3 — Eksiltme 28/10/940 pazartesi günü Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

4 — Şartnameler sözü geçen şubeden parasız alınabileceği gibi nümuneler de görülebilir.

5 — İsteklilerin eksiltme için tayin olunan gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (9718)

* * *

Cinsi	Miktarı	Muh. bedeli Lira Kr.	% 7,5 teminatı Lira Kr.	Şekli	Eksiltme Günü	Saati
2 m.m lik ambalaj teli	1500 Kg.	— —	—		Pazarlık 25/10/940	
Üstüpü	350	350	26 25	Açık ek.	5/11/940	

I — Mevcut üstüpü nümunesi veçhile yukarıda cins ve miktarı yazılı 2 kalem eşya hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Üstüpü muhammen bedeli, muvakkat teminatı hizasında yazılıdır.

III — Eksiltme, pazarlık yukarıda yazılı gün ve saatlerde Kabataş Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Nümune sözü geçen şubede görülebilir.

V — İsteklilerin tayin olunan gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paralarile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (10056)

Sahibi: Z. T. EBÜZZİYA Neşriyat Müdürü : C. BABAN
Basıldığı yer: MATBAAİ EBÜZZİYA

Dr. Horhoruni
Hastalarını akşama kadar Sirkecide Viyana oteli yanındaki muayenehanesinde tedavi eder.
Telefon: 24131

Birinciteşrin Cumartesi

1359 H. Ramazan 17	19	1356 Rumi 1.citeşrin 7
Gün: 293		Hızır:

Vakitler	Ezanî S.	D.	Vasatî S.	D.
Güneş (Yarınki)	12	53	6	
Öğle	06	35	11	
İkindi	09	37	15	
Akşam	12	00	17	
Yatsı	01	31	18	
İmsak (Yarınki)	11	15	04	

— Büyük Casus Romanı —

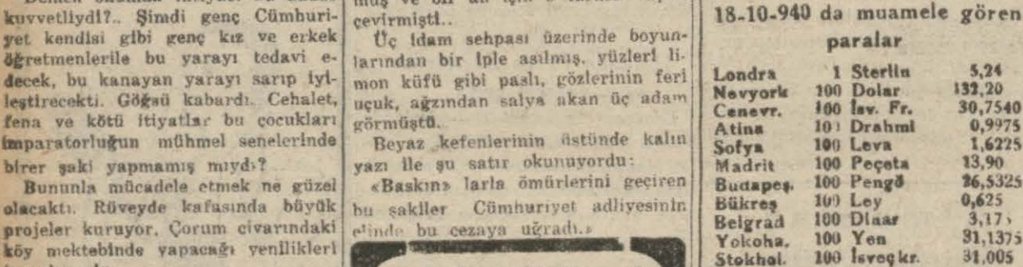

Nakleden : CİM MİM Tefrika No. 57

(M. 21) ve (M. 22):

— Münasip, dediler.

Ve benim Maginot'ya girebilmekliğim için de Maginot'da bir siyasî gürültü çıkarmak üzere hazırlık yapalım mütaleasında bulundular.

Plân şu olacaktı:

Orada askerî bir memnuniyetsizlik çıkaracaklar, fakat bir tek müsebbibi bulunamıyacak. Bunun üzerine oraya bir ajan göndermek lâzımgelecek ve ben tavsiye edileceğim. Bu suretle içeriye sokulacağım.

Dediğimiz gibi de yaptık... Hemen şunu söyliyeyim ki, Maginot'da komünist neferler, bizden direktif aldıklarının farkına varmadan âmalimize hizmet ediyorlardı.

Bizim kararlarımızdan üç gün sonra, Maginotnun duvarlarına beyannameler asıldı. Bunlarda:

Fransız askerleri,

Harpten galip te çıksak, mağlûp ta çıksak, siz yine sermayenin esirisiniz. Silâhlarınızı bırakıp kaçınız, deniliyordu.

Bu beyannameler erkânıharbiyeyi altüst etmişti. Tahkikat hiçbir netice vermemişti. Gerçi bazı tevkifat olmuştu amma.. Bu tevkifata rağmen hiçbir ipucu elde edilememişti... Tahkikatın dördüncü günüydü. (M. 22) beni geldi, buldu:

— Şefimiz miralay seni istiyor, gel, dedi...

— Nasıl oldu? Beni nasıl tanıttınız?

— Tabii tahkikat hiçbir netice vermeyince Maginot'daki ajanların becerîksizliğine hamledildi. Bu da tabiiydi. Çünkü oradaki beyannameleri, esasen bizim ajanlarımız asmışlardı. Gerçi orada Fransızlara bağlı ajanlar yok değil... Fakat gözleri o kadar kör ki onlar, sorma Liza...

Nihayet (M. 21) miralayı gördü:

— Pis pis propagandaların askerlerin manevî kuvvetini tahrip ettiğini, bunları önlemek için askerlerin mahremi olabilecekleri kimselerin Maginotya sokulmaları lâzımgeldiğini anlattı... Böyle bir kadının mevcut olduğunu ve kendisini ikna etmek mümkün olduğu takdirde ondan büyük işler beklenebileceğini söyledi...

Bana da şunları anlattı:

— Miralay bu teklifi kabul etmiye mecburdu. Çünkü aradan bir gün geçer geçmez yeni bir vaka daha oldu. İzin istedikleri halde alamıyan bazı askerler bir zabit öldürdüler... Bu vaka üzerine de tam 3000 izin istidası birden mafevk makamlara uzandı.

İçeriden içeriye bazı kaynamalar görülünce, erkânıharbiye, askerleri Maginot'da tutabilmek için onlara eğlenceli vakitler geçirtmiye, sinema, tiyatro göstermiye, varyete ve artistler getirtmiye karar verdi... Tabii anlıyorsun ki, artık mesele de kalmamıştır. Seninle beraber birkaç ajan daha oraya gidecek. Fakat onlar hakiki Fransız ajanları...

Yarım saat sonra kabak başlı albayın yanında idim. İhtiyar adam:

— Buyurun, diye bana yer gösterdi.

Almanyada Himmler neyse, burada da bu, o idi... Beni gafil avlamak için bazı sualler sormasına ihtimal vardı. Onun için bütün teyakkuz ve dikkatimi toplamıştım.

— Fransa için hayatınızı tehlikeye koymıya razı mısınız?

(Devamı var)

Alman ordularının son